

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠĆE

O PROVOĐENJU OPĆIH IZBORA

2014. GODINE

Sarajevo, siječanj 2015. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠĆE
O PROVOĐENJU
OPĆIH IZBORA 2014. GODINE

Sarajevo, siječanj 2015. godine

© Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine 2015.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine dozvoljava reproduciranje ovoga materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u svezi s autorskim pravima se mogu poslati Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine putem e-maila kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel: +387 (0) 33 251 300

Faks: +387 (0) 33 251 329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Internetska adresa: www.izbori.ba

SADRŽAJ

Uvod.....	11
1. PROVEDBA NEPOSREDNIH IZBORA.....	13
1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornoga zakona BiH.....	13
1.2. Normativna djelatnost.....	13
1.3. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Opće izbore 2014. godine.....	16
1.3.1. Objava Općih izbora 2014. godine.....	16
1.3.2. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa.....	16
1.3.3. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači).....	17
1.3.4. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis	18
1.3.5. Upis raseljenih osoba.....	21
1.3.6. Određivanje biračke opcije glasovanja u Brčko Distriktu BiH	21
1.3.7. Upis birača za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH	22
1.4. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP)	23
1.5. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine.....	24
1.5.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata	24
1.5.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata.....	26
1.5.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima	26
1.5.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima – kompenzacijski mandati	26
1.5.5. Ždrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine.....	27
1.6. Obuka i edukacija izborne administracije	27
1.7. Edukativna i promotivno - informativna kampanja	28
1.8. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2014. godine	29
1.9. Rad Glavnog centra za brojanje	30
1.10. Promatrači izbornoga procesa.....	31
1.10.1. Ocjena međunarodnih promatrača	32
1.11. Dan održavanja Općih izbora 12.10.2014. godine.....	33
1.12. Utvrđivanje izbornih rezultata	33
1.13. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju	34
2. PROVEDBA POSREDNIH IZBORA ZA ZAKONODAVNA TIJELA VLASTI	36
2.1. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH.....	36
2.1.1. Utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, dodjela mandata	37
2.2. Vijeće naroda Republike Srpske	38
2.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH	38
2.4. Vijeće ministara BiH	39
3. Zaštita izbornoga prava	39
4. Financijske i logističko-operativne aktivnosti.....	44
5. Informatičko-tehnička podrška	44
5.1. Grafička priprema dokumentacije	45
6. Financiranje izborne kampanje.....	45
6.1. Troškovi izborne kampanje.....	46
6.1.1. Limit na troškove kampanje.....	46
6.1.2. Struktura troškova izborne kampanje	46
6.1.3. Izvori financiranja političkih stranaka.....	47
7. Zaključna razmatranja i preporuke.....	48

POPIS TABLICA

Tablica 1	Broj upisanih birača na dan Oopćih izbora 12.10.2014. godine s odzivom	str.17
Tablica 2	Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 12.10.2014. godine s odzivom	str.17
Tablica 3	Pregled podnesenih prijava prema razinama vlasti	str.25
Tablica 4	Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata za Opće izbore 2014. godine	str.25
Tablica 5	Broj podnesenih kandidatskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine po razinama tijela vlasti	str.27
Tablica 6	Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama	str.31
Tablica 7	Broj podnesenih /ovjerenih kandidatskih listi za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i nadnevak ovjere	str.36
Tablica 8	Odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština županija	str.37

Uvod

1. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, članak 2.9 stavak (1) točka 16¹ utvrđeno je da Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izborno povjerenstvo BiH) podnosi godišnje izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH) o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini, provođenju Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH) i inicira izmjene tog zakona.
2. Osim Izbornoga zakona BiH, u nadležnosti Središnjega izbornoga povjerenstva BiH je i provođenje dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine², kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH nadležno da ocjenjuje, temeljem dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedatelja, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uvjeta za imenovanje kao i provedba Zakona o financiranju političkih stranaka³.
3. Ovo izvješće obuhvata najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provođenje Općih izbora 2014. godine u Bosni i Hercegovini.
4. Izvješće je podijeljeno na dva dijela: Prvi dio – Provedba neposrednih izbora i Drugi dio – Provedba posrednih izbora.
5. Izvješće također sadrži i preporuku o dopuni Izbornoga zakona BiH po žurnom postupku, izuzetno za ove izbore, radi popune nedostajućih delegata kluba srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i preporuku za formiranje Interresorne (ekspertne) radne skupine za izmjene i dopune Izbornoga zakonodavstva.
6. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na 8 sjednici održanoj 22. 1. 2015. godine, razmotrilo i usvojilo ovo izvješće koji se podnosi Parlamentarnoj skupštini BiH.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 i 7/14.

² Službeni glasnik BiH, broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 i 24/08.

³ Službeni glasnik BiH, broj 95/12

1. PROVEDBA NEPOSREDNIH IZBORA

1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornoga zakona BiH

7. U 2014. godini usvojene su izmjene i dopune Izbornoga zakona BiH⁴ u smislu njegovog usklađivanja s Odlukom Ustavnog suda BiH, broj: U - 4/11 od 27. 5. 2011. godine i 16. 1. 2013. godine koje se odnose na izbor članova iz izbornih jedinica za Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH s teritorija Republike Srpske (RS). Ovim izmjenama u Izbornome zakonu BiH izvršeno je usklađivanje naziva općina u RS sukladno njihovim nazivima utvrđenim pozitivnim entitetskim Zakonom o teritorijalnoj organizaciji RS, koji je donesen u okviru ustavne nadležnosti entiteta. Usvajanjem ovih izmjena i dopuna Izbornoga zakona BiH stvoreni su uvjeti za raspisivanje Općih izbora 2014. godine.

1.2. Normativna djelatnost

8. U 2014. godini, za potrebe održavanja Općih izbora Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo niz podzakonskih akata:
 - Pravilnik o vođenju i upotrebi Središnjeg biračkog popis (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
 - Pravilnik o načinu provođenja izbora u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
 - Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu provođenja izbora u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
 - Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
 - Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
 - Pravilnik o izmjeni Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 71/14),
 - Pravilnik o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
 - Naputak o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 7/14.

- Naputak o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
- Naputak o dopuni Naputka o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora (Službeni glasnik BiH, broj 75/14),
- Naputak o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedelju, 12. 10. 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
- Naputak o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim izbornim povjerenstvima (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
- Naputak o dodjeli i prestanku mandata (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
- Naputak o izgledu i načinu ispunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
- Naputak o uvjetima i procedurama za akreditovanje izbornih posmatrača (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
- Naputak o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
- Instrukcija o provedbi članka 11. Naputka o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora (Službeni glasnik BiH, broj 50/14),
- Naputak za primjenu članka 1.8 stavak (4) i članka 1.3a stavak (3) Izbornoga zakona BiH (Službeni glasnik BiH, broj 90/14),
- Odluka o broju članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 6/14),
- Odluka o dopuni Odluke o broju članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 87/14),
- Odluka o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2014. godine broj: 05-1-07-11-627-1/14 od 19. 6. 2014. godine
- Odluka o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje godine broj: 05-1-07-11-627-15/14 od 20. 8. 2014. godine,
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 14. 5. 2014. godine u 24.00 sata (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 28. 8. 2014. godine u 24.00 sata (Službeni glasnik BiH, broj 70/14),
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 12.10.2014. godine u 24.00 sata (Službeni glasnik BiH, broj 83/14),

- Odluka o visini naknade za rad članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice u BiH- pročišćen tekst (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
- Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima u inozemstvu u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore u BiH 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 38/14),
- Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 67/14),
- Odluka o utvrđivanju izvataka iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji će glasati putem mobilnog tima za Opće izbore 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 80/14),
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2014.godine (Službeni glasnik BiH, broj 67/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 88/14),
- Ispravke odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 97/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Vijeće Naroda Republike Srpske („Službeni glasnik BiH“ broj 100/14),
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske (Službeni glasnik BiH, broj 100/14),
- Odluka o visini pristojbe za ovjeru za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine (Službeni glasnik BiH, broj 37/14),
- Odluka o dopuni Odluke o nazivima i oznakama osnovnih izbornih jedinica (Službeni glasnik BiH, broj 87/14),
- Ovjerene kandidacijske liste za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine koji se održavaju 12.10. 2014 godine (Službeni glasnik BiH, broj 67/14).
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06-1-07-1-27/15 od 18. 1. 2015. godine.
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 5/15).

1.3. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Opće izbore 2014. godine

1.3.1. Objava Općih izbora 2014. godine

9. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 15. 5. 2014. godine, sukladno članku 1.14 i članku 2.9 stavak (1) točka 2.a Izbornoga zakona BiH, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine⁵, kao i Naputak o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 12. 10. 2014. godine (u daljnjem tekstu: Naputak o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti). Opći izbori 2014. godine se održavaju za sljedeće razine vlasti:

- Predsjedništvo Bosne i Hercegovine,
- Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine,
- Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine,
- Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske,
- Narodnu skupštinu Republike Srpske i
- Skupštine županija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

1.3.2. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa

10. Postupak vođenja Središnjeg biračkog popisa i upisa birača u isti propisan je poglavljem 3. Izbornoga zakona BiH – Birački popis, te Pravilnikom o vođenju Središnjeg biračkog popisa. Središnji birački popis je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo sukladno Izbornom zakonom BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provođenja izbora sukladno zakonu, za provođenje referendumu, za provođenje opoziva izabranog dužnosnika i izbore tijela lokalne samouprave sukladno zakonu. Središnji birački popis je jedinstven, stalan i redovito se ažurira.
11. Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 14. 5. 2014. godine u 24.00 sata utvrđeno je da je ukupan broj birača upisanih u Središnji birački popis **3.231.031**, po izbornim jedinicama.
12. Presjek stanja Središnjeg biračkog popisa za potrebe provođenja Općih izbora 2014. godine temeljem članka 3.6 stavak (2) Izbornoga zakona BiH, izvršen je dana 28. 8. 2014. godine, a Odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvotka iz Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 28. 8. 2014. godine donesena je 2. 9. 2014. godine prema kojoj je broj birača u BiH upisanih u izvotke iz Središnjeg biračkog popisa za Opće izbore 2014. godine **3.278.908**.
13. Navedeni podatci korišteni su za izradu Izvotka iz Središnjeg biračkog popisa po biračkim mjestima koji su se koristili na dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 38/14

14. Presjek stanja Središnjeg biračkog popisa je izvršen sa stanjem na dan održavanja Općih izbora 12. 10. 2014. godine, te je donesena odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvotka iz Središnjeg biračkog popisa u koji je upisano **3.282.581 birača**.

Tablica br.1 - Broj upisanih birača na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine s odzivom

Izlaznost ukupno:	Pravo glasa (registrirano)	Glasovalo	Odziv %
BiH	3.282.581	1.788.083	54,47%
FBiH	2.039.316	1.080.910	53,00%
RS	1.243.265	707.173	56,88%
<i>Prikaz za BD BiH je informativan i već je uključen u entitete prema opcijama</i>			
Brčko Distrikt BiH	46.489	20.543	44,19%

Tablica 2. Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 12. 10. 2014. godine s odzivom

Kategorija	Broj birača	Odziv
Redoviti birači	3.206.062	1.746.782
Birači koji glasuju osobno	11.355	432
Birači koji glasuju u odsustvu	9.178	3.032
Birači registrirani za glasovanje putem pošte	42.128	28.001
Birači registrirani za glasovanje putem mobilnog tima	10.181	8.282
Birači registrirani za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH	245	138
Ukupan broj nepotvrđenih glasačkih listića	3.432	Potvrđeni glasački listići 1.416
UKUPNO	3.282.581	1.788.083

15. Najveći odziv birača u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Trnovo (FBiH) u kojoj je od ukupno upisanih 2.482 birača na izbore izašlo 1.967 birača ili 79,25%, dok je najmanji odziv birača u odnosu na broj upisanih zabilježen u općini Dobretići u kojoj je od ukupno upisanih 2.010 birača na izbore izašlo 496 ili 24,68%.

1.3.3. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači)

16. Upis birača koji glasuju na redovitom biračkom mjestu vrši se sustavom „pasivne registracije“, odnosno sve osobe kojima se izda važeća osobna iskaznica države BiH automatski su upisane u Središnji birački popis. Temeljem odredbi članka 3.5 Izbornoga zakona BiH, nadležno tijelo koje vodi registar građana dostavlja podatke za ažuriranje Središnjeg biračkog popisa sukladno Zakonu o središnjoj evidenciji i razmjeni podataka.

17. Stanje Središnjeg biračkog popisa i broj birača, te svi ostali neophodni podatci, se utvrđuju temeljem podataka koji se, sukladno Jedinствenoj metodologiji i programu obrade i vođenja evidencija Središnjeg biračkog popisa, odnosno aktom kojim je utvrđena suradnja Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA), i preuzimaju se svakog prvog ponedjeljka u mjesecu ili u ovisnosti od potrebe.
18. Za potrebe provođenja Općih izbora 2014. godine izvršeno je ažuriranje podataka u četiri (4) termina te su urađena 4 presjeka Središnjeg biračkog popisa i to:

Prvi presjek napravljen je na dan prije raspisivanja izbora 14. 5. 2014. godine i korišten je za izradu Privremenih izvadaka iz Središnjeg biračkog popisa;

Drugi presjek napravljen je na dan 29. 7. 2014. godine i korišten je u svrhu određivanja biračkih mjesta i pravljenja specifikacija za tiskanje glasačkih listića;

Treći presjek napravljen je na dan 28. 8. 2014. godine i korišten je za izradu Izvatka iz konačnog biračkog popisa koji je distribuiran na biračka mjesta;

Četvrti presjek napravljen je na dan 12. 10. 2014. godine, odnosno na dan izbora, s ciljem utvrđivanja biračkog prava glasača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima.

1.3.4. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis

19. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis vrši se sustavom aktivne registracije i isti je za Opće izbore 2014. godine počeo s danom objavljivanja izbora i trajao je do 29. 7. 2014. godine. Dostava prijavnog obrasca PRP-1 s pratećom dokumentacijom Središnjem izbornom povjerenstvu BiH mogla se vršiti putem pošte na poštanski pretinac 450 i 451, putem faksa, elektronički e-mailom ili osobno na protokol Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH. Upis izbjeglih osoba iz BiH koje imaju biračko pravo je kontinuirani proces koji se vrši tijekom cijele godine.
20. U svrhu dostupnosti obrazaca za prijavu kao i informiranja birača, danom raspisivanja Općih izbora 2014. godine, obrasci prijave, s pratećim Vodičem za prijavu birača za glasovanje izvan BiH za Opće izbore u BiH 2014. godine i obavijestima, objavljeni su na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba, a za pomoć biračima su bile dostupne i dvije infolinije.
21. S ciljem informiranja građana BiH koji borave u inozemstvu o načinu upisa birača i glasovanja izvan BiH za Opće izbore 2014. godine, pripremljeno je i putem Ministarstva vanjskih poslova BiH, proslijeđeno ambasadama i konzulatima BiH u inozemstvu 18.000 prijavnih obrazaca PRP-1 na tri jezičke verzije, 10.000 Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu u kojima se planira glasovanje za Opće izbore 2014. godine, te 9.000 Vodiča za glasanje izvan BiH s

obavijesti o načinu i rokovima za registraciju za glasovanje putem pošte, na službenim jezicima u BiH.

22. U razdoblju od 20. 5. 2014. do 30. 5. 2014. godine svim biračima koji su bili upisani u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine upućeno je **37.956 komada personaliziranih potvrdnih obrazaca PRP-2**, osobno na adrese birača putem „JP BH Pošta DOO Sarajevo.“
23. Nakon provedenog procesa upisa birača za glasovanje izvan BiH, koji je okončan 29. 7. 2014. godine, Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH od 18. 8. 2014. godine o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2014. godine utvrđeno je da će se na istom naći **42.008** birača.
24. Središnje izborno povjerenstvo BiH je ukupno primilo 49.634 prijave/zahtjeva za registraciju za glasovanje izvan BiH od čega 21.909. putem e-maila, 1.589 putem faksa, 17.342 putem poštanskog pretinca, a 8.794 prijave/zahtjeva su dostavljeni osobno.
25. Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH od 18. 8. 2014. godine je utvrđeno da od ukupnog broja podnesenih prijava za glasovanje izvan BiH, **5.096** prijava ne ispunjava uvjete za registraciju za glasovanje izvan BiH iz razloga utvrđenih Izbornim zakonom BiH: nedostaje dokaz o identitetu (2.164 prijava), nedostaje dokaz o državljanstvu (189), nedostaje dokaz o prebivalištu (620), nedostaje obrazac (166), nepotpisan obrazac (238), nije identičan potpis (394), nečitka prijava (23), nema pravo glasa (77), više nedostataka (795), zakašnjela prijava (117) i prijava ne ispunjava uvjete iz članka 3.15 stavak (1) i (2) Izbornoga zakona BiH (313) prijava.
26. Nakon isteka razdoblja za podnošenje žalbi, odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH od 26. 8. 2014. godine usvojene su žalbe 83 osobe koje su upisane u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH te je odluka o odbijanju upisa birača za glasovanje izvan BiH izmijenjena. Ukupan broj odbijenih prijava za glasovanje izvan BiH je iznosio **5.013**.
27. Birači zainteresirani za glasovanje putem pošte imali su mogućnost da se informiraju o statusu svojih prijava putem internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Na infolinijama koje su uspostavljene u svrhu pomoći biračima, evidentirano je ukupno 1.280 poziva, a sa e-mail adrese info@izbori.ba upućeno je 1.270 odgovora na upite u svezi s registracijom birača. Ukupno 756 e-mail obavijesti o uočenim nedostacima u prijavama za registraciju birača izvan BiH je dostavljeno biračima izvan zemlje zaključno s 27.7.2014. godine.
28. Prilikom slanja prijavni obrazaca putem e-maila građani su se susretali s problemima oko dostave istih kao i osiguranja validne dokumentacije. Dio građana i pored danog naputka o načinu popunjavanja i slanja obrazaca prijava putem e-maila, nije adekvatno popunio i dostavio prijavne obrasce sa priložima (nepotpisani obrasci, stare isprave, nevažeće isprave, nepotpune adrese, adrese u BiH, adrese bez naziva države i sl.) što je također bio jedan od uzroka zbog kojeg jedan broj građana nije upisan u Središnji birački popis za glasovanje za izvan BiH za Opće izbore 2014. godine, već su upisani u Središnji birački popis za glasovanje na redovitom biračkom mjestu

prema mjestu prebivališta. To je bio i jedan od razloga što su podnositelji prijava prigovarali jer im nije dostavljen glasački materijal.

1.3.4.1. Problemi u postupku upisa birača u Centralni birački spisak za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine

29. Na proteklim Općim izborima 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je primilo određen broj prijava građana koji su tvrdili da ih je nepoznata osoba, zlouporabom njihovih osobnih isprava, prijavila za glasovanje putem pošte. S tim u svezi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je Tužiteljstvu BiH 2.10. 2014. godine uputilo prijavu u kojoj se navodi da su 5 osoba iz Orašja, 3 osobe iz Doboja, 1 osoba iz Domaljevac-Šamca, te 4 osobe iz Općine Pelagićevo, bez njihovog znanja, prijavljene za glasovanje izvan BiH.
30. Nadalje, 19. 12. 2014. godine, po naredbi Općinskog suda Tomislavgrad, iz Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je izuzeto 7 prijava zbog sumnje da ih je jedna osoba prevarom prijavila za glasovanje izvan BiH (radi se o osobi koja je 29. 7. 2014. godine osobno, na protokol Središnjeg izbornog povjerenstva BiH dostavila prijave 27 osoba za glasovanje izvan BiH).
31. Središnje izborno povjerenstvo BiH također je uputilo obavijest Tužiteljstvu BiH da je podneseno 611 prijava podnesenih od strane istog podnositelja na više adresa.
32. Na Općim izborima 2014. godine pojavila se specifičnost u svezi sa skupnom dostavom glasačkih paketa na adrese u inozemstvu. Naime, od strane osoba koje borave u inozemstvu (Sjedinjenje američke države- SAD) stigle su prijave da su paketi koji sadrže individualne pošiljke s glasačkim materijalom, poslani na više lokacija u Atlanti, Džordžiji, Sent Luisu, Hartfordu itd. (paketi su sadržali više stotina kuverti). Također su i u Švedsku na adresu dvije osobe dopremljeni paketi sa oko 100 kuverti koje sadrže glasački materijal. Pored toga, Džebrail Bajramović, kandidat na izborima za člana Predsjedništva BiH, je osobno predao 54 glasačka paketa Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA) koji su bili dostavljeni u Švedsku. S tim u svezi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 9. 2014. godine Tužiteljstvu BiH dostavilo prijavu protiv imenovanog o povredama pravila izbornoga procesa za koje postoji sumnja da imaju obilježja kaznenog djela uskraćivanje biračkog prava ili lažno prijavljivanje.
33. Središnje izborno povjerenstvo BiH je primilo prijave na ime 37 birača za koje se u naknadnom postupku utvrdilo da nemaju pravo glasa jer su umrli. Upućen je zahtjev IDDEEA-i za dostavu podataka o nadnevku smrti tih osoba, a izvršena je i analiza predmetnih prijava, tj. na koji način i s koje adrese je poslana prijava. Za samo dvije osobe postoji pretpostavka da su poslale svoje prijave obzirom da su poslone nakon nadnevka smrti.

1.3.5. Upis raseljenih osoba

34. Sukladno članku 1.1 stavak (1) točka 9. Izbornoga zakona BiH pod raseljenim osobama se podrazumijevaju državljani BiH čiji je status raseljene osobe utvrdilo nadležno tijelo za pitanja raseljenih osoba sukladno zakonu.
35. Raseljene osobe koja imaju biračko pravo imale su mogućnost da se, popunjavanjem obrasca PBO-2 do 29. 7. 2014. godine, izjasne da li žele da glasuju osobno u općini prebivališta iz 1991. godine ili u odsustvu u općini u kojoj imaju boravište.
36. S ciljem ažuriranja podataka o raseljenim osobama u Središnjem biračkom popisu, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 21. 4. 2014. godine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice uputilo zahtjev za dostavu evidencije o biračima koji imaju status raseljene osobe, za potrebe ažuriranja Središnjeg biračkog popisa u elektroničkom obliku, a isti su Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavljeni 22.5.2014. godine.
37. Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da su jedinstveni matični brojevi (JMB) određenog broja osoba neispravni što se ogleda u njihovoj nepotpunosti, te činjenici da određen broj JMB sadrži samo nule, neki su pogrešno uneseni, dok za određen broj osoba JMB nije uopće unesen. U svezi s naprijed navedenim, a sukladno članku 3.6 stavak (2) Izbornoga zakona BiH, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH je dostavljen CD sa popisom osoba za koje je potrebno izvršiti provjeru u smislu ispravnosti jedinstvenih matičnih brojeva, te ispraviti uočene nedostatke.
38. Ukupan broj osoba sa statusom raseljenih osoba za koje je utvrđeno biračko pravo, odnosno koje se nalaze u Središnjem biračkom popisu je 84.207, dok 16.158 osoba nisu pronađene u Središnjem biračkom popisu zbog naprijed navedenih nedostataka u dostavljenim podacima.

1.3.6. Određivanje biračke opcije glasovanja u Brčko Distriktu BiH

39. Izbornim zakonom BiH je definirano da državljani BiH iz Brčko Distrikta BiH, kako bi ostvarili pravo glasa na općim izborima, moraju imati evidentirano entitetsko državljanstvo. Zakonom o državljanstvu BiH, kao i entitetskim zakonima o državljanstvu je definiran način upisa i promjene entitetskog državljanstva. Građani Brčko Distrikta BiH čije se matične knjige vode u Brčko Distriktu BiH, imaju mogućnost da se izjasne o entitetskom državljanstvu, te nakon provedenog postupka kod nadležnih entitetskih tijela, to se upisuje u matične knjige koje su u nadležnosti Brčko Distrikta BiH. Za građane Brčko Distrikta BiH čije se matične knjige vode kod lokalnog tijela entiteta, odnosno koji su propisima o državljanstvu državljani jednog od entiteta, zakonom je definiran način evidentiranja i promjene entitetskog državljanstva.
40. Nakon izmjena Zakona o osobnoj iskaznici državljana BiH iz 2012. godine, stvorena je obveza da se u razdoblju zamjene osobnih dokumenata građani Brčko Distrikta BiH izjasne o entitetskom državljanstvu i da im se omogući da se nađu na biračkim popisima za opće izbore. Primjena Zakona o osobnoj iskaznici je počela od 1. 3. 2012. godine i od tada građani Brčko Distrikta BiH dobivaju osobne iskaznice s upisanim entitetskim državljanstvom.

41. Prema podacima od 7. 1. 2014. godine, u Središnji birački popis za Brčko Distrikt BiH, bilo je upisano ukupno 84.641 birača, od čega je 50.015 birača imalo određenu entitetsku biračku opciju (19.186 - FBiH i 30.829 - RS), dok 34.626 birača nije imalo određenu entitetsku biračku opciju zbog čega ne bi mogli ostvariti svoje biračko pravo na Općim izborima 2014. godine.
42. Kako bi svim građanima Brčko Distrikta BiH bilo omogućeno biračko pravo, Središnje izborno povjerenstvo BiH je održalo niz sastanaka s Izbornim povjerenstvom Brčko Distrikta BiH, Agencijom IDDEEA, Javnim registrom Brčko Distrikta BiH i svim drugim nadležnim državnim i entitetskim tijelima, a s ciljem određivanja dinamike aktivnosti u svezi s određivanjem biračke opcije biračima kojima ista nije određena. Tijekom poduzetih aktivnosti osigurani su svi tehnički preduvjeti za provedbu zakonskih odredaba i vođena je snažna motivacijska i informativna kampanja za građane Brčko Distrikta BiH, da se izjasne o entitetskom državljanstvu i ostvare mogućnost glasovanja na Općim izborima 2014. godine.
43. Na dan 28. 8. 2014. godine broj birača upisanih u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za Brčko Distrikt BiH je iznosio 85.297 birača, od čega je biračku opciju FBiH imalo 24.790 birača, a 20.529 birača opciju RS, dok za 39.978 građana Brčko Distrikta BiH nije bila određena biračka opcija.
44. Na dan izbora 12. 10. 2014. godine u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za Brčko Distrikt BiH bilo je upisano ukupno 85.367 birača, od čega biračku opciju FBiH ima 25.490 birača, a 20.999 birača ima opciju RS, dok za 38.878 građana Brčko Distrikta BiH nije određena biračka opcija, i isti nisu mogu ostvariti svoje biračko pravo na prošlim izborima.
45. Birači koji su entitetsko državljanstvo stekli nakon zaključivanja Središnjeg biračkog popisa, odnosno 28. 8. 2014. godine, svoje biračko pravo su mogli ostvariti na jednom od tri biračka mjesta ovlaštena za izdavanje nepotvrđenih - kuvertiranih glasačkih listića, sukladno odredbama članka 21. stavak (2) Pravilnika o načinu provođenja izbora u BiH, kojim je propisano da će biraču s prebivalištem u Brčko Distriktu BiH, čije se ime ne nalazi u Izvatku iz Središnjeg biračkog popisa biti omogućeno da glasuje nepotvrđenim - kuvertiranim glasačkim listićem ukoliko priloži dokaz o entitetskom državljanstvu.

1.3.7. Upis birača za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH

46. Temeljem članka 1.5 Izbornoga zakona BiH kojim je propisano da državljani BiH koji privremeno žive u inozemstvu imaju pravo glasovati osobno dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozemstvu ili poštom. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH 15. 5. 2014. godine donijelo Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inozemstvu, u kojima se planira organiziranje glasovanja za Opće izbore u BiH 2014. godine, a istom je predviđeno da se glasovanje planira u ukupno 24 države.

47. Podzakonskim aktima Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH je predviđeno određivanje biračkog mjesta za osobno glasovanje u DKP-u BiH ako je za glasovanje na istom prijavljeno najmanje 50 birača, odnosno, izuzetno, i ukoliko za to postoje opravdani razlozi, Središnje izborno povjerenstvo BiH može donijeti odluku o glasovanju u DKP-u BiH i s manjim brojem prijavljenih birača, pri čemu će se cijeniti financijski aspekt i tehničke mogućnosti neophodne za određivanje biračkog mjesta u svakom DKP-u BiH.
48. Odlukom Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH od 18. 8. 2014. godine utvrđeno je da će se na Općim izborima 2014. godine organizirati glasovanje na pet (5) biračkih mjesta u DKP BiH u inozemstvu, kako slijedi: Veleposlanstvo u Beču (27 birača), Veleposlanstvo u Berlinu (23 birača), Generalni konzulat u Minhenu (35 birača), Generalni konzulat u Štuttgartu (105 birača) i Generalni konzulat u Frankfurtu (24 birača).
49. Svim biračima koji su se izjasnili za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, a isto nije provedeno, prema odredbama Izbornog zakona BiH, glasački materijal je pravodobno dostavljen na adrese koje su građani naveli u svojim prijavama kako bi im bilo omogućeno glasovanje putem pošte i ostvarivanje biračkog prava.

1.4. Koordinacija rada općinskih/gradskih izbornih povjerenstava (OIP/GIP)

50. Izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica (u daljnjem tekstu: općinska/gradska izborna povjerenstva - OIP/GIP) imenuju se sukladno odredbama Poglavlja 2 Izbornoga zakona BiH i Napatkom o utvrđivanju kvalifikacija, broja i imenovanju članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini⁶, a imenuju ih skupštine općina/općinska vijeća, uz suglasnost Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH. Općinska/gradska izborna povjerenstva u BiH imaju ukupno 552 člana od čega je 301 muškarac ili 54,5% i 251 žena ili 45,5%.
51. U 2014. godini ukupno je podneseno 19 ostavki predsjednika i članova OIP/GIP u 14 općina.
52. Početkom 2014. godine, u svrhu pripreme za Opće izbore 2014. godine, izvršena je analiza trenutnog broja članova OIP/GIP u odnosu na broj koji je utvrđen kriterijima u Izbornome zakonu BiH i podzakonskim aktima (broj birača upisanih u Središnji birački popis i broj biračkih mjesta) nakon čega je Središnje izborno povjerenstvo BiH i uz prethodne konzultacije s OIP/GIP, 16. 1. 2014. godine donijelo Odluku o broju članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini.
53. U 2014. godini po pitanju imenovanja/razrješenja članova OIP/GIP, Središnje izborno povjerenstvo BiH je pripremlilo ukupno 94 materijala od čega se 85 odnosilo na razrješenja i imenovanja članova OIP/GIP i 9 informacija i izvješća. U predmetima

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 9/10, 37/10 i 74/11

razrješenja i imenovanja članova OIP/GIP, između ostalih, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dalo suglasnost za sljedeće:

- imenovanje 158 članova OIP/GIP u 66 općina/gradova,
- imenovanje 38 predsjednika općinskih/gradskih izbornih povjerenstava u 28 općina/gradova,
- imenovanje 29 zamjenskih članova (23 člana⁷ i 6 predsjednika⁸) OIP/GIP u 20 općina/gradova,
- razrješenje 117 članova OIP/GIP u 52 općine/grada,
- razrješenje 2 zamjenska člana OIP/GIP u 2 općine/grada.

54. Središnje izborno povjerenstvo BiH nije dalo suglasnost za imenovanje 11 članova OIP/GIP u 10 općina: zbog kandidature na izborima (7 slučajeva)⁹, zbog neposjedovanja izbornoga iskustva ili odgovarajuće stručne spreme (2 slučaja)¹⁰, zbog nespojivosti funkcija (1 slučaj)¹¹ i iz razloga što kandidat nije imao prijavljeno prebivalište u općini za koju se imenuje (1 slučaj)¹².

1.5. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine

55. Sukladno članku 2.9 i Poglavlju 4. Izbornoga zakona BiH - Ovjera i kandidiranje za izbore, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerava političke subjekte za sudjelovanje na svim razinama neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, te potvrđuje i ovjerava kandidacijske liste. Temeljem navedenog zakonskog okvira proces ovjere političkih subjekata i kandidacijskih listi odvijao se u četiri (4) međusobno uvjetovane vremenske aktivnosti¹³.

1.5.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata

56. Sukladno odredbama Poglavlja 4. Izbornoga zakona BiH, Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u BiH¹⁴ i članka 2. stavak (1) točka 1. Naputka o rokovima i redosljedju izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju 12. listopada 2014. godine¹⁵ rok za podnošenje prijave političkih stranaka i neovisnih kandidata istekao je 30. 5. 2014. godine u 16.00 sati. Središnjem izbornom

⁷ Cazin, Bosanska Dubica/Kozarska Dubica, Srbac, Modriča, Bijeljina, Sanski Most, Srebrenik, Drvar/ Istočni Drvar, Jajce, Jajce /Jezero, Sapna, Zvornik, Bratunac, Livno, Kupres (RS), Široki Brijeg, Trebinje

⁸ Bosanska Krupa/ Krupa na Uni, Bosanska Dubica/ Kozarska Dubica, Srbac, Čelić, Jajce/Jezero, Bosansko Grahovo/Grahovo

⁹ OIP Ilidža, Srebrenik (2 člana), Sapna, Kakanj, Livno i Rogatica.

¹⁰ OIP Srbac i Milići

¹¹ OIP Zvornik

¹² OIP Sokolac

¹³ Ovjera prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata (16.5.2014. do 30.5.2014. godine); ovjera koalicija i listi nezavisnih kandidata (od 14.6.2014.-24.6.2014. godine); ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima (od 2.7.2014. do 14.7.2014. godine), ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi (kompenzacijski mandati) za sudjelovanje na izborima (od 2.7.2014. do 14.7.2014. godine)

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj 38/14

povjerenstvu BiH podneseno je ukupno **69** prijava političkih stranaka i **24** prijave neovisnih kandidata.

Tablica 3. Pregled podnesenih prijava prema razini vlasti

Br.	Tijelo vlasti	Broj prijavljenih političkih stranaka	Broj prijavljenih neovisnih kandidata
1.	Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	19	4
2.	Predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske	31	5
3.	Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH	39	1
4.	Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	46	1
5.	Narodna skupština Republike Srpske	36	4
6.	Skupštine županija	43	9

Tablica 4. Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata za Opće izbore 2014. godine

Br.	Politički subjekti	Prijavljeno	Ovjereni	Odbijeno	Razlog odbijanja
1.	Političke stranke	69	65	4	Jedna (1) politička stranka nije upisana u registar kod nadležnog suda prije isteka roka za podnošenje prijave; jedna (1) politička stranka nije dostavila kompletnu dokumentaciju (potpise podrške birača, dokaz o uplaćenom novčanom iznosu pristojbe za ovjeru, fotokopija rješenja o upisu u sudski registar političkih organizacija i fotokopija izvataka iz sudskog registra nisu izdane od istog suda), jedna (1) politička stranka nije dostavila dokaz o uplaćenom novčanom iznosu pristojbe za ovjeru, a jedna (1) politička stranka je povukla prijavu za ovjeru
2.	Neovisni kandidati	24	24	0	

1.5.1.1. Provjera potpisa podrške i obrada kandidacijskih obrazaca

57. Provjera dostavljenih potpisa podrške uz prijavu za ovjeru političkih subjekata, sukladno odredbama poglavlja 4. Izbornoga zakona BiH i Pravilnika o načinu provjere potpisa podrške i obrasci za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u BiH, vršila se temeljem statističkog uzorka od 10% od

ukupnog broja podnesenih potpisa podrške birača upisanih u Središnji birački popis, odnosno ukoliko nakon provjere uzorka nije utvrđen i validiran dovoljan broj potpisa, provjeravani su svi dostavljeni potpisi. Prilikom provedbe navedenog postupka obrađeno je ukupno 38.577 podataka o JMB birača na propisanim obrascima za potpise podrške, a od ukupno dostavljenih 237.548 podnesenih potpisa podrške. U prvom krugu postupka ovjere provjereno je 86 političkih subjekata s ukupno 35.670 JMB. Nakon dostavljanja dopune potpisa podrške provjereno je 8 političkih subjekata s ukupno 2.907 JMB.

1.5.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata

58. Sukladno članku 4.12 Izbornoga zakona BiH, do isteka roka za podnošenje prijave za ovjeru koalicija, 24. 6. 2014. godine, utvrđenog u Naputku o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju, 12. listopada 2014. godine, podnesene su i ovjerene **24** prijave za ovjeru koalicija za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine. Prijava za ovjeru listi neovisnih kandidata nije bilo.

1.5.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima

59. Sukladno odredbama članka 4.21 Izbornoga zakona BiH i članka 2. stavak (2) Naputka o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 12. listopada 2014. godine, rok za podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija istekao je 14. 7. 2014. godine u 16.00 sati.
60. Od ukupno podnesene 753 kandidacijske liste s 7.892 kandidata, Središnje izborno povjerenstvo BiH je za Opće izbore 2014. godine ovjerilo **732** kandidacijske liste s **7.748** kandidata i to za:
- Predsjedništvo BiH – 17 kandidata
 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – 19 kandidata
 - Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH – 739 kandidata
 - Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH – 1.345 kandidata
 - Narodna skupština Republike Srpske – 1.394 kandidata
 - Skupštine županija u Federaciji BiH – 4.234 kandidata.

Od ukupno 7.748 ovjerenih kandidata njih 3.276 ili 42,28% su bile žene, a 4.472 ili 57,72% muškarci.

1.5.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima – kompenzacijski mandati

61. Sukladno odredbama članka 4.24 stavak (1) Izbornoga zakona BiH i članka 2. stavak (2) točka 3. Naputka o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini, koji će se održati u nedjelju, 12. listopada 2014. godine, rok za

podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine istekao je 13. 8. 2014. godine u 16.00 sati.

62. Do isteka predviđenog roka, 74 ovjerena politička subjekta (političke stranke i koalicije) podnijela su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH **80** kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine s ukupno **952** kandidata na istim. Sve podnesene kandidacijske liste su validne, odnosno ispunjavaju uvjete za ovjeru.

Tablica 5. Broj podnesenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2014. godine po razinama tijela vlasti

Naziv tijela vlasti	Broj podnesenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih	Broj kandidata na listama
Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	23	344
Narodna skupština Republike Srpske	23	371
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	21	138
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	13	99

1.5.5. Ždrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine

63. Središnje izborna povjerenstvo BiH je temeljem članka 5.15 stavak (2) Izbornoga zakona BiH, 31. 7. 2014. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH održalo ždrijebanje kako bi se utvrdio redoslijed političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2014. godine. Ždrijebano je ukupno 98 političkih subjekata, od kojih je 50 političkih stranaka, 24 neovisna kandidata i 24 koalicije, odnosno 15 ovjerenih stranaka su odlučilo na izbore izaći u okviru jedne od koalicija. Ovaj proces je po prvi put uspješno obavljen elektroničkim putem, pomoću softverskog rješenja, za razliku od ranijih izbornih ciklusa kada je ždrijebanje rađeno manualno, odnosno izvlačenjem kuglica s nazivima subjekata.

1.6. Obuka i edukacija izborne administracije

64. Temeljem Plana i programa edukacije tijela za provođenje izbora za 2014. godinu, uspješno su realizirane sljedeće aktivnosti:
- U razdoblju od 12. 5. 2014. do 22. 5. 2014. godine pripremljena je i održana edukacija uposlenika centara za birački popis na kojoj je nazočio 61 uposlenik centara za birački popis iz 43 općine.
 - Obvezna edukacija za članove OIP/GIP u svezi s izmjenama podzakonskih akata Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH je realizirana regionalno u razdoblju od 24. 6. 2014. do 4. 7. 2014. godine u sljedećim gradovima: Bihać, Laktaši, Tuzla,

Brčko, Sarajevo, Trebinje, Mostar i Livno. Od ukupno do tada imenovanog 541 člana izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica u BiH, obveznoj edukaciji je nazočilo 485 članova, odnosno 89,6%.

- c) Edukacija OIP/GIP na temu "Rad biračkih odbora na dan izbora" je provedena u periodu od 5.9.2014.– 12.9.2014. godine, u Bihaću, Banja Luci, Tesliću, Gradačcu, Bijeljini, Fojnici, Mostaru i Sarajevu. Obuku je pohađao 481 član OIP/GIP-a. Cilj obuke je bio upoznavanje članova izbornih povjerenstava s procedurama glasanja i brojanja na biračkim mjestima, kao i s ostalim aktivnostima neposredno pred i nakon održavanja izbora. Za ovu obuku je pripremljen edukativni materijal za obuku članova biračkih odbora za rad na biračkom mjestu u formi 8 video spotova u kojima su detaljno objašnjene i opisane procedure rada biračkog odbora na dan izbora. Isti su prezentirani na navedenim obukama, a dostupni su i na internetskoj stranici Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH (www.izbori.ba).
- d) Sukladno Memorandumu o razumijevanju između Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH i Ureda Vijeća Europe u Sarajevu za 2014. godinu, u razdoblju od 24. 6. 2014. do 4. 7. 2014. godine, organizirano je 10 edukativnih seminara za predstavnike političkih partija, potencijalnih predsjednika biračkih odbora, pod nazivom „Povrede izbornoga procesa – prekršajna i kaznena odgovornost i praksa“. Cilj seminara je bio da se potencijalni predsjednici biračkih odbora, kroz praktične primjere, upoznaju s odredbama kaznenih zakona koji su na snazi u BiH, kao i prekršajnom odgovornošću, a u svezi s izbornim procesom. Seminari su održani na 8 lokacija u BiH: Bihać, Laktaši, Tuzla, Brčko, Sarajevo, Trebinje, Mostar i Livno uz sudjelovanje 638 predstavnika političkih stranaka i 485 članova OIP/GIP-a. Sudionicima seminara je podijeljeno i 8.500 praktikuma za izborne promatrače. Od ukupno pozvanih 2.000 predstavnika političkih stranaka (200 predstavnika po jednom terminu), odazvalo se njih 638 ili 31,9%. Edukacije su realizirane uz financijsku potporu Ureda Vijeća Europe u Sarajevu.
- e) Obuka članova biračkih odbora u DKP-ima BiH provedena je u razdoblju od 16. 9. 2014. do 18. 9. 2014. godine, a sukladno Planu i programu edukacije tijela za provođenje izbora za 2014. godinu i Odluci o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine koju je Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo na 40. sjednici, održanoj 18. 8. 2014. godine. Obuke su održane u Veleposlanstvima BiH u Beču i Berlinu te Generalnim konzulatima BiH u Minhenu, Štuttgartu i Frankfurtu. Cilj edukacije je bio upoznavanje uposlenih u DKP BiH, a koji su obavljali ulogu članova biračkih odbora na dan izbora, s procedurama glasanja, pakovanja izbornoga materijala i načina izvješćivanja prema Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Edukaciju su proveli članovi Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH.

1.7. Edukativna i promotivno - informativna kampanja

- 65. Sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 12. Izbornoga zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2014. godini provelo edukativnu i motivacijsku kampanju za birače u BiH u cilju njihovog pravodobnog informiranja o svim relevantnim

segmentima izbornog procesa, kao i s ciljem što veće izlaznosti birača na predstojećim izborima.

Kampanja - Izbor biračke opcije - S ciljem informiranja birača i omogućavanja pravodobnog izbora biračke opcije, pripremljena su dva TV Telopa, koji su se emitirali na javnim i privatnim TV medijima u BiH: TV Telop - birači koji žive izvan BiH, i TV Telop - birači koji imaju status raseljene osobe. Ova kampanja trajala je od dana objave izbora do 29. 7. 2014. godine kada je istekao rok za registraciju birača putem pošte i izbora biračke opcije za raseljene osobe. Tiskani oglas "Izbor biračke opcije" objavljivan je 3 puta u 6 dnevnih novina na pola strane u crno/bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Kampanja „Kako glasovati“ - Cilj edukativne kampanje "Kako glasovati" bio je upoznavanje birača sa svim razinama vlasti za koje se provode Opći izbori 2014. godine, te o načinu ispravnog popunjavanja glasačkih listića. Ova kampanja je trajala od 15. 9. 2014. do 12. 10. 2014. godine. Tiskani oglas „Kako glasovati“ objavljivan je 4 puta u 6 dnevnih novina na pola strane u crno/bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Motivacijska kampanja - Cilj motivacijske kampanje je bio da se birači animiraju da u što većem broju izađu na biračka mjesta i ostvare svoje biračko pravo. Pripremljena su četiri (4) TV spota i radio džingla koji, su emitirani na svim javnim TV stanicama i većini privatnih TV stanica. Svi motivacijski TV spotovi i radio džinglovi rađeni su pod sloganom Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH za Opće izbore 2014. godine „GLASUJ“. Motivacijski spotovi koji su emitirani od 15. 9. 2014. do 12. 10. 2014. godine bili su namijenjeni apstinentima, mladim i invalidnim osobama. Opći motivacijski spot "Pomakni se s mjesta" emitiran je od 1. 10. 2014. do 12. 10. 2014. godine. Kao i ranijih godina, strategija edukativne i motivacijske kampanje za potrebe izbora provedena je putem elektroničkih medija, tiskanih medija, te produkcijom plakata za isticanje na biračkim mjestima.

Informiranje birača "SMS CENTAR" - Svaki birač je slanjem svog JMB putem SMS poruke na broj 091 12 12 12 mogao provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta. Broj je bio jedinstven za korisnike svih mobilnih mreža u BiH. Telop s brojem SMS centra, prosljeđen je svim javnim TV i radio stanicama u BiH i emitiran je od 20. 9. 2014. godine do 12. 10. 2014. godine do 19 sati.

66. Zbog pravodobne informiranosti birača i svih aktera u izbornome procesu, internetska stranica Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH je kontinuirano i pravodobno ažurirana. Sve informacije značajne za izborni proces, odluke, saopćenja, statistike, podzakonski akti i normativi na taj način bili su na raspolaganju javnosti.

1.8. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2014. godine

67. Središnje izborna povjerenstvo BiH je u drugoj polovini svibnja mjeseca 2014. godine obavijestilo Ministarstvo sigurnosti BiH, relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je 15. 5. 2014. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora.

68. Sukladno odredbama članka 2.1. stavak 3. Izbornoga zakona BiH, koji propisuje da su “sva tijela vlasti na svim razinama i dužnosnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obvezni pomagati tijelima nadležnim za provedbu izbora” Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je 18. 6. 2014. godine ustanovilo Odbor za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine s ciljem obavljanja poslova suradnje vezane za sigurnost izbora, koordiniranje poslova praćenja i analize sigurnosnog ambijenta za vrijeme održavanja izbora te poduzimanje radnji s ciljem postizanja zadovoljavajućeg sigurnosnog ambijenta izbornog procesa¹⁶. Odbor za sigurnost Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine su činili predstavnici Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine, Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine, Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, i Ministarstva unutrašnjih poslova Županije Sarajevo.
69. Policijski službenici navedenih ministarstava i sigurnosnih agencija su u razdoblju od rujna do kraja studenog 2014. godine obavljali poslove fizičkog osiguranja zgrade Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, skladišta Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, Glavnog centra za brojanje te osiguranje distribucije i pratnje konvoja s izbornim materijalom i pratnje izbornoga materijala do Glavnog centra za brojanje. Operacije na terenu je koordinirao Operativni stožer za koordinaciju osiguranja objekata i distribucije izbornoga materijala za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2014. godine na čelu s Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela, u čijem sastavu su bili predstavnici svih navedenih ministarstava i sigurnosnih agencija¹⁷.

1.9. Rad Glavnog centra za brojanje

70. Postupajući prema odredbi članka 2.9 stavak (1) točka 2. i članka 5.22 stavak (2) i (3) Izbornoga zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je:
- na 29. sjednici, održanoj 19. 6. 2014. godine, donijelo Odluku o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2014. godine,
 - na 42. sjednici, održanoj 20. 8. 2014. godine, donijelo Odluku o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje,
 - na 22. sjednici, održanoj 14. 5. 2014. godine, donijelo Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine¹⁸,
 - na 45. sjednici, održanoj 2. 9. 2014. godine, donijelo Pravilnik o izmjeni pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2014. godine¹⁹.

¹⁶ akt Ministarstva sigurnosti BiH, broj 12-01-04-7-3248-15/14 od 18.6.2014. godine

¹⁷Dana 9. 9. 2014. godine ravnatelj Direkcije za koordinaciju policijskih tijela donio je odluku o formiranju Operativnog stožera za koordinaciju osiguranja objekata i distribucije izbornoga materijala za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2014. godine (broj: 20-07/2-04-4-602-28/14 od 9. 9. 2014. godine)

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 38/14 od 15. 5. 2014. godine

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 71/14 od 8. 9. 2014. godine

71. Glavni centar za brojanje (u daljnjem tekstu Centar za brojanje) bio je smješten objektu „ZOI 84“ d.o.o OC „Zetra“ u Sarajevu, i u njegovom radu, osim uposlenika Tajništva Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, sudjelovali su i vanjski suradnici, njih ukupno 477 koji su bili raspoređeni u 3 (tri) smjene, na bazi 24 - satnog radnog dana. Radilo se uglavnom o osobama sa stečenim iskustvom na istim poslovima, izabranim na javnom natječaju.
72. U razdoblju od 12. 10. 2014. godine do 26. 10. 2014. godine u Centru za brojanje prebrojano je ukupno **40.974** glasačkih paketa, odnosno **163.896** glasačkih listića slijedećih kategorija:
- 28.159 glasačkih paketa glasača izvan BiH,
 - 3.047 glasačkih paketa glasača koji su glasovali u odsutnosti,
 - 8.323 glasačkih paketa glasača koji su glasovali putem mobilnog tima i
 - 1.445 glasačkih paketa glasača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima.

Tablica 6. Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama

	Ukupno	Važeći	Nevažeći
Pošta	111.742	109.796	1.946
Potvrđeni	5.382	4.967	415
Odsustvo	12.132	9.095	3.037
DKP	552	521	31
Mobilni tim	33.113	31.280	1.833
UKUPNO	162.921	155.659	7.262

73. Od dana održavanja izbora Središnje izborno povjerenstvo BiH je naredilo ponovno brojanje sa ukupno 198 biračkih mjesta za pojedine izborne razine, negdje po političkim subjektima, a negdje po kandidatima unutar istog političkog subjekta i to na 121 biračkom mjestu se ponovo brojalo prije utvrđivanja izbornih rezultata, a na 77 nakon utvrđivanja izbornih rezultata. Brojanje je izvršeno u Centru za brojanje.

1.10. Promatrači izbornoga procesa

74. Pitanje promatranja izbornoga procesa regulirano je odredbama članaka 17.3, 17.4 i 17.5 stavak (2) Izbornoga zakona BiH i Napatkom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini²⁰.
75. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podneseno je ukupno 13 zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata za promatranje rada Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH i Glavnog centra za brojanje, 29 zahtjeva za akreditiranje udruga i 39 zahtjeva za akreditiranje međunarodnih organizacija.

²⁰ Službeni glasnik BiH, broj 37/14.

76. Središnje izborno povjerenstvo BiH akreditiralo je ukupno 5.766 promatrača i to 130 promatrača ispred 13 političkih subjekata, 5.073 promatrača ispred 26 udruga građana (od čega preko 4.000 izbornih promatrača Koalicije za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“²¹ u 140 općina/gradova), 563 promatrača ispred 39 međunarodnih organizacija, što predstavlja najveći broj akreditiranih izbornih promatrača izbornoga procesa u BiH u svim dosadašnjim izbornim ciklusima.
77. Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo je 79 promatrača predloženih od strane političkih subjekata i udruga zbog neispunjavanja kriterija za akreditiranje, a u potpunosti je odbilo zahtjeve za akreditiranje tri (3) udruge (za dvije (2) udruge je u postupku utvrđeno da su uključene u aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, a jedna (1) nije dostavila propisanu dokumentaciju za predložene promatrače).
78. Prema podacima dostavljenim Središnjem izbornom povjerenstvu BiH općinska/gradska izborna povjerenstva (142) su akreditirala 64.160 promatrača političkih subjekata za promatranje rada izbornih povjerenstava, centara za birački popis i rada na biračkim mjestima.
79. Promatranje rada Centra za brojanje je vršilo 19 političkih subjekata s 88 promatrača i tri (3), nevladine organizacije sa 15 promatrača, te četiri (4) međunarodne organizacije s ukupno 9 promatrača. Ukupno 21 medijska kuća je izvješćivala o radu Centra za brojanje.

1.10.1. Ocjena međunarodnih promatrača

80. Promatračka misija Ureda OEES-a za demokratske institucije i ljudska prava (OEES/ODIHR) je 3. 9. 2014. godine otvorila svoj ured u Sarajevu. Ukupno 294 promatrača iz 38 zemalja OEES-a uključujući 222 dugoročna i kratkoročna promatrača je raspoređeno od strane OEES/ODIHR-a, 41 parlamentarac i osoblje Parlamentarne skupštine OEES-a i 31 promatrač iz Parlamentarne skupštine Vijeća Europe. Proces glasovanja je promatran na 1.084 od ukupno 5.401 biračkog mjesta, a proces prebrojavanja i zbrajanja u oko 100 općina/gradova²².
81. Opća je ocjena međunarodnih promatrača da Središnje izborno povjerenstvo BiH uživa povjerenje među zainteresiranim stranama u izbornome procesu i da su izbori provedeni na učinkovit način²³. U konačnom izvješću Međunarodne izborne promatračke misije navedene su i odgovarajuće preporuke s ciljem unaprjeđenja izbornoga procesa u BiH kako bi on u potpunosti bio sukladan uvjerenjima OEES-a i drugim međunarodnim obvezama i standardima za demokratske izbore²⁴.

²¹ Koalicija „Pod lupom“ okuplja šest nevladinih organizacija iz BiH: Centri civilnih inicijativa (CCI), Centar za građansku suradnju (CGS), Forum građana Tuzle (FGT), Udruga građana "Demokratija-Organizovanje-Napredak" (UG „DON"), Omladinska informativna agencija (OIA) BiH i Centar za razvoj mladih i zajednice „Perpetuum mobile”.

²² GENERAL ELECTIONS 12 October 2014, OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report, Warsaw, 7 January 2015, str. 3 <http://www.osce.org/odihr/elections/bih/133511?download=true>

²³ *Ibid. str.1*

²⁴ *Ibid. str.24*

82. S ciljem što lakšeg praćenja izbornoga procesa u BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 10. 10. 2014. godine organiziralo trening za međunarodne promatrače, na kojemu su promatrači upoznati s njihovim pravima i obvezama pri praćenju izbornoga procesa, a prezentiran im je i video o radu biračkog odbora na dan izbora.

1.11. Dan održavanja Općih izbora 12.10.2014. godine

83. Na Dan izbora birači su glasovali na 5.400 biračkih mjesta: 5.254 redovitih, 132 za glasovanje u odsustvu, 5 za glasovanje osobno, 5 u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u inozemstvu i 4 biračka mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem.
84. Sva biračka mjesta, na dan izbora, u DKP-ima BiH su otvorena na vrijeme dok je u BiH evidentirano kašnjenje na pojedinim biračkim mjestima iz sljedećih razloga: do 45 minuta zbog ponovnog prebrojavanja glasačkih listića (Velika Kladuša, Cazin, Kozarska Dubica, Srbac, Kalesija, Gradiška, Petrovo, Kladanj, Stari Grad Sarajevo, Gacko, Drvar, Ugljevik, Ljubuški, Orašje, Zvornik, itd.); zbog nestanka električne energije (Gradiška, Bosanska Krupa), kašnjenje članova biračkih odbora/nekompletan birački odbor (Lukavac, Novi Travnik, Bihać, Foča, Stari Grad Sarajevo), te ostali tehnički razlozi (Tuzla, Livno, Živinice, Brčko, Pelagićevo).
85. Nedostaci u broju glasačkih listića su uočeni na nekoliko biračkih mjesta u općinama Pelagićevo, Srebrenik, Novo Sarajevo, Ilidža i Široki Brijeg zbog čega su ova biračka mjesta otvorena sa zakašnjenjem. Na primjer u općini Ilidža prilikom prebrojavanja listića za Skupštinu Županije Sarajevo na biračkom mjestu 131A089 nađeno je 50 listića u izvornom pakovanju za Skupštinu Županije 3, dok je u Pelagićevu prilikom utvrđivanja broja glasačkih listića ručnim brojanjem, utvrđeno da u pakovanju glasačkih listića za Narodnu skupštinu RS nedostaje 50 listića, a u pakovanju listića za Parlamentarnu skupštinu BiH je utvrđen višak od deset listića. Ili na biračkom mjestu 150A024 u Širokom Brijegu je utvrđen nedostatak 101 glasačkog listića za nivo 208.
86. Na infoliniju primljeno je oko 140 poziva. Pozivi su se odnosili na provjere biračkih mjesta, pitanja u svezi s važećim dokumentima za glasovanje (istekli dokumenti i glasovanje s potvrdom o predaji zahtjeva za izdavanje dokumenata); pitanja u svezi s glasovanjem putem mobilnoga tima (žalbe osoba koje su se razboljele i nisu mogle da glasuju iz svoga doma jer nisu evidentirane putem mobilnog tima), ostali pozivi npr. pitanja u svezi s umrlim biračima na biračkom popisu, dvije osobe preregistrirane za glasovanje putem pošte mimo njihove volje u Trebinju, način slanja glasačkih paketa iz inozemstva na dan izbora jer pošte u inozemstvu ne rade, itd. Najviše poziva bilo je iz Sarajeva, Tuzle, Maglaja, Zenice i Zavidovića.

1.12. Utvrđivanje izbornih rezultata

87. Prvi preliminarni rezultati Općih izbora 2014. godine su objavljeni u ponoć na dan izbora 12. 10. 2014. godine i nakon toga su osvježavani na internetskoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH sukladno članku 5.29a Izbornoga zakona

BiH - dva puta u toku naredna 24 sata; u narednih pet dana svaka 24 sata; narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.

88. Nakon objedinjavanja i kontrole rezultata Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 74. sjednici koja je održana 10. 11. 2014. godine usvojilo Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine²⁵. Zbog tehničke pogreške Središnje izborno povjerenstvo BiH je 10. 12. 2014. izvršilo korekciju navedene odluke i Ispravka Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine je objavljena u Službenom glasniku BiH broj 97/14 od 16. 12. 2014. godine. Za razliku od prethodnih izbornih ciklusa (2010. i 2012. godine) svi rezultati izbora su potvrđeni i prije isteka zakonom predviđenoga roka.
89. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2014. godini obradilo oko 295 predmeta koji se odnose na implementaciju izbornih rezultata, od čega 228 predmeta koja se odnose na utvrđivanje prestanka mandata i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, odbijanje mandata i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima. Imajući u vidu odgovore na upite, zahtjeve za mišljenje i ostale akte upućene Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a koji se odnose na predmetnu oblast, obrađen je 61 akt.
90. Od ukupno 234 pokrenuta upravna postupka u 2014. godini njih 6 se odnose na utvrđivanja prestanka mandata u skupštinama županija, 1 u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, 2 u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, 2 u Narodnoj skupštini RS, 8 u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH. Od ukupno **234** pokrenuta upravna postupka, okončano je **180** postupka, dok su **54** u postupku rješavanja.
91. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine i potvrđivanja rezultata izbora, 20 izabranih dužnosnika odbilo je osvojeni mandat od čega je njih 12 odbilo mandat u skupštini županija, 2 u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, 3 u Narodnoj skupštini RS i 2 u Vijeću naroda RS.
92. Nakon provedenih Općih izbora 2014. godine, pripremljeno je 518 uvjerenja o dodjeli mandata za skupštine županija, Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodnu skupštinu RS, Zastupnički dom PS BiH, te je s popratnim obavijestima, izjavama o prihvaćanju mandata, potvrđama o prijemu uvjerenja o dodijeljenim mandatima, kao i izjavama o imovinskom stanju, dostavljena navedenim tijelima vlasti u BiH, odnosno, organizirane su svečane primopredaje/nazočenje konstituirajućim sjednicama tijela vlasti u BiH.

1.13. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju

a) Razina Bosne i Hercegovine i entiteta

93. Člankom 15.7 stavak (1) Izbornoga zakona BiH propisano je da je svaki kandidat za izbornu funkciju na razini BiH ili na razini entiteta dužan u roku od 15 dana od dana

²⁵ Službeni glasnik BiH, broj 88 /14 od 10. 11. 2014. godine

prihvatanja kandidature za izbore podnijeti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju.

94. Ukupno 3.514 kandidata za izborne funkcije na razini BiH ili na razini entiteta su imali obvezu da dostave Izjave o imovinskom stanju na Obrascu propisanom u Naputku o izgledu i načinu popunjavanja obrazaca izjave o imovinskom stanju²⁶ što je ispoštovalo ukupno 3.438 kandidata, dok 76 kandidata nije i isti podliježu sankcijama temeljem članka 19.9 stavak (4) Izbornoga zakona BiH. Također, utvrđeno je da dvadeset (20) političkih subjekata podliježu sankcijama iz članka 19.9 stavak (1) točka r) Izbornoga zakona BiH, budući da kandidati političkih subjekata nisu podnijeli izjavu o imovinskom stanju sukladno Izbornome zakonu BiH.
95. Temeljem naprijed navedenog Središnje izborne povjerenstvo BiH je na 88. sjednici, održanoj 23. 12. 2014. godine, donijelo Zaključak kojim je utvrđeno da se svi politički subjekti i kandidati koji su bili ovjereni za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine, za izborne funkcije na razini BiH ili na razini entiteta, a bili su dužni da dostave obrazac izjave o imovinskom stanju (članak 15.7 stavak (1) Izbornoga zakona BiH), obavijeste da isti dostave Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 7 dana od dana prijama ovoga zaključka.

b) Izabrani dužnosnici na svim razinama vlasti iz mandatnih razdoblja 2010.-2014. i 2014.-2018.

96. Sukladno članku 15.8 Izbornoga zakona BiH, kandidati izabrani na svim razinama vlasti osim razina BiH i entiteta dužni su u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenim glasniku BiH, na posebnom obrascu, predati Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju. Nadalje, izabrani član tijela vlasti na svim razinama dužan je da Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnese izvješće o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata u smislu članka 1.10 stavak (1) točke 1), 4), 5), 6), 7) i 8) ovoga Zakona u roku od 30 dana od prestanka mandata.
97. Sukladno naprijed navedenom, svim tijelima vlasti na državnoj, entitetskoj i županijskoj razini upućena je obavijest s podsjećanjem na zakonsku obvezu dostave imovinskoga obrasca na kraju mandata za izabrane dužnosnike u prethodnom mandatnom sazivu 2010.-2014. godina, odnosno na početku mandata za novoizabrane dužnosnike u sazivu 2014.-2018. godina.
98. Središnje izborne povjerenstvo BiH trenutačno analizira dostavljene podatke o izjavama o imovinskom stanju za preostale dužnosnike izabrane na Općim izborima 2014. godine, odnosno za županijsku razinu, kao i za izabrane dužnosnike iz prethodnog saziva, sukladno naprijed navedenoj zakonskoj odredbi.

²⁶ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

2. PROVEDBA POSREDNIH IZBORA ZA ZAKONODAVNA TIJELA VLASTI

2.1. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH

99. Središnje izborno povjerenstvo BiH dostavilo je skupštinama županija u Federaciji BiH akt broj: 06-1-07-1-1355/14 od 18. 11. 2014. godine u kojemu ukazuje na obveze i rokove u vezi s izborom delegata iz skupština županija za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, te podzakonski akt kojim je reguliran predmetni postupak izbora delegata. Po pitanju kašnjenja sa zakonskom obvezom izborom delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavljena je urgencija Skupštini Unsko-sanske županije i Skupštini Županije Sarajevo dana 10. 12. 2014. godine, te ponovna urgencija navedenim tijelima s ostavljenim rokom za dostavu kandidacijskih listi od sedam dana od prijama akta, dana 16. 12. 2014. godine. Obje skupštine županija su u ostavljenom roku dostavile Središnjem izbornom povjerenstvu BiH kandidacijske liste na potvrđivanje i ovjeru.
100. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od 9. 12. 2014. godine do 29. 12. 2014. godine ovjerilo kandidacijske liste za izbor delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz sljedećih županija:

Tablica 7. Broj podnesenih /ovjerenih kandidacijskih listi za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i nadnevak ovjere

Županija	Broj podnesenih/ovjerenih kandidacijskih listi	Nadnevak ovjerenih kandidacijskih listi
Unsko-sanska županija	6/6	19. 12. 2014.
Posavska županija	5/5	9. 12. 2014.
Tuzlanska županija	8/8	11. 12. 2014.
Zeničko-dobojska županija	10/9	11. 12. 2014.
Srednjobosanska županija	8/8	26. 11. 2014.
Bosansko-podrinjska županija	8/6	11. 12. 2014.
Hercegovačko-neretvanska županija	9/9	15. 12. 2014.
Zapadnohercegovačka županija	6/6	11. 12. 2014.
Županija Sarajevo	15/12	24. 12. 2014. i 29. 12.
Županija 10	5/5	11. 12. 2014.

101. Nakon ovjere dostavljenih kandidacijskih listi nisu ovjereni ili nije ovjeren propisani broj delegata iz sljedećih županija:
1. Posavska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda srpskog naroda
 2. Tuzlanska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda hrvatskog naroda, 1 kandidat iz reda srpskog naroda i 2 kandidata iz reda ostalih
 3. Zeničko-dobojska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda srpskog naroda
 4. Srednjobosanska županija – nedostaje 1 kandidat iz reda ostalih
 5. Zapadnohercegovačka županija – nedostaje 1 kandidat iz reda bošnjačkog naroda
 6. Županija Sarajevo – nedostaju 3 kandidata iz reda srpskog naroda.

2.1.1. Utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, dodjela mandata

102. Sukladno članku 10.15 Izbornoga zakona BiH, nakon provedenog tajnog glasovanja, skupštine županija dostavile su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izborni materijal i rezultate glasovanja za konačnu raspodjelu mjesta. Mandati su dodijeljeni sukladno formuli propisanoj člankom 9.5 Izbornoga zakona BiH.
103. Središnje izborni povjerenstvo BiH je u razdoblju od 18. 12. 2014. godine do 7. 1. 2015. godine donijelo odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština županije kako slijedi:

Tablica 8. Odluke o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz skupština županija

Županija	Broj odluke	Nadnevak donošenja
Unsko-sanska županija	06-1-07-1-1099/14	29. 12. 2014.
Posavska županija	06-1-07-1-1069/14	18. 12. 2014.
Tuzlanska županija	06-1-07-1-1100/14	30. 12. 2014.
Zeničko-dobojska županija	06-1-07-1-1098/14	29. 12. 2014.
Srednjobosanska županija	06-1-07-1-1068/14	18. 12. 2014.
Bosansko-podrinjska županija	06-1-07-1-1107/14	5. 1. 2015.
Hercegovačko-neretvanska županija	06-1-07-1-1079/14	18. 12. 2014.
Zapadnohercegovačka županija	06-1-07-1-1080/14	19. 12. 2014.
Županija Sarajevo	06-1-07-1-14/15	7.1. 2015.
Županija 10	06-1-07-1-1073/14	18. 12. 2014.

104. Nakon provedenog prvog kruga izbora delegata i ponovne raspodjele mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH sukladno članku 10.16. Izbornoga zakona BiH, Središnje izborni povjerenstvo BiH je utvrdilo da je izabrano ukupno pet (5) delegata iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH od potrebnih sedam (7), te da su dva (2) mjesta ostala nepopunjena i uputila Skupštinama Unsko-sanske županije i Bosansko-podrinjske županije-Goražde Obavijest broj: 06-01-07-1-15/15 od 7. 1. 2015. godine za izbor delegata iz reda ostalih, budući da navedene županije imaju izabrane zastupnike iz reda ostalih.
105. Sukladno dostavljenoj obavijesti, Skupštine Bosansko-podrinjske županije - Goražde i Unsko-sanske županije provele su posredne izbore. Nakon provedenog tajnog glasovanja, izborni materijal i rezultati glasovanja dostavljeni su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za konačnu raspodjelu mjesta. Budući da su tri (3) kandidacijske liste za dva (2) mandata iz reda ostalih ostvarile identičan količnik 1,00, Središnje izborni povjerenstvo BiH je, sukladno članku 10.15, a u svezi s člankom 9.5 i 9.8 stavak (1) Izbornoga zakona BiH i poglavljem II. Naputka o dodjeli i prestanku mandata²⁷, dana 12. 1. 2015. godine provelo javno ždrijebanje za dodjelu dva mandata.
106. Nakon provedenoga javnog ždrijebanja Središnje izborni povjerenstvo BiH je 12. 1. 2015. godine donijelo Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli

²⁷ Službeni glasnik BiH, broj 37/14

mandata delegatima iz reda ostalih u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH broj: 06-1-07-1-15/15.

107. Dana 12. 1. 2015. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo četiri odluke broj: 06-1-07-1-15/15 o raspodjeli mandata i to: jednom delegatu iz reda bošnjačkog naroda, jednom delegatu iz reda hrvatskog naroda, dvojici delegata iz reda srpskog naroda i jednom delegatu iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Na navedene odluke uložene su žalbe, koje je Sud BiH odbacio.
108. Temeljem dostavljenih rezultata glasovanja provedenih u skupštinama svih županija, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 1. 2015. godine donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH broj: 06-1-07-1-15/15 i dodijelila mandate u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH za: 17 delegata iz reda bošnjačkog naroda, 17 delegata iz reda hrvatskog naroda, 13 delegata iz reda srpskog naroda i 7 delegata iz reda ostalih.
109. U svezi s naprijed navedenim Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 6. sjednici održanoj 15. 1. 2015. godine usvojilo zaključak da se Parlamentarnoj skupštini BiH dostavi Izvješće o provedbi Općih izbora 2014. godine koji će obuhvatiti provedbu neposrednih i posrednih izbora, ali će sadržavati i preporuku o dopuni Izbornoga zakona BiH po žurnom postupku, izuzetno za ove izbore, radi popune nedostajućih delegata iz reda srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.
110. Središnje izborno povjerenstvo BiH u narednom razdoblju treba da provede i posredne izbore za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH.

2.2. Vijeće naroda Republike Srpske

111. Sukladno članku 11.12 Izbornoga zakona BiH Narodna skupština RS dostavila je dana 4. 12. 2014. godine kandidacijske liste za izbor delegata u Vijeće naroda RS na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno su dostavljene 23 kandidacijske liste na kojima se nalaze 79 kandidata za delegate u Vijeću naroda RS, od čega je ovjereno 78 kandidata.
112. Središnje izborno povjerenstvo BiH je temeljem dostavljenih rezultata glasovanja provedenog u Narodnoj skupštini RS, donijelo Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 15. 12. 2014. godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Vijeću naroda Republike Srpske i Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 19. 12. 2014. godine o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Vijeću naroda Republike Srpske.

2.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

113. Sukladno članku 9.12a stavak (4) Izbornoga zakona BiH Narodna skupština RS dostavilo je dana 4. 12. 2014. godine kandidacijske liste za izbor delegata iz Republike Srpske u Dom naroda PS BiH na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno je dostavljeno i ovjereno 5 kandidacijskih listi za izbor

delegata iz reda srpskog naroda na kojima se nalazilo 15 kandidata za delegate u Dom naroda PS BiH.

114. Središnje izborno povjerenstvo BiH je temeljem dostavljenih rezultata glasovanja provedenog u Narodnoj skupštini Republike Srpske, donijelo Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 15. 12. 2014. godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda PS BiH iz Republike Srpske i Odluku broj: 06-1-07-1-1067/14 od 19. 12. 2014. godine o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda PS BiH iz Republike Srpske. Navedenom Odlukom dodijeljeni su mandati u Domu naroda PS BiH iz Republike Srpske sljedećim delegatima: Ognjen Tadić, Sredoje Nović, Darko Babalj, Nebojša Radmanović i Dragutin Rodić.
115. Dana, 19. 1. 2015. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku broj 06-1-07-1-27/15 o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine. Navedenom odlukom dodijeljeni su mandati iz reda bošnjačkog i hrvatskog naroda u Dom naroda PS BiH iz Federacije BiH sljedećim delegatima: Sead Kadić, Podžić Sifet, Softić Safet, Radončić Fahrudin i Genjac Halid (iz reda bošnjačkog naroda) i Raguž Martin, Čolak Bariša, Karamatić Mario, Džambas Zdenka, i Zovko Ljilja iz reda hrvatskog naroda. Dana 22. 1. 2015. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda PS BiH iz Federacije BiH.

2.4. Vijeće ministara BiH

116. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 1. 2015. godine izdalo potvrdu da Denis Zvizdić ispunjava uvjete propisane člankom 10c. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine za imenovanje na funkciju predsjedatelja Vijeća ministara BiH.

3. Zaštita izbornoga prava

117. U svim fazama izbornih aktivnosti poduzetih od strane Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora, sudionici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Temeljem odredbi Izbornoga zakona BiH zaštitu izbornoga prava osiguravaju izborna povjerenstva (općinska izborna povjerenstva, gradska izborna povjerenstva i Središnje izborno povjerenstvo BiH) i Apelacijski odjel Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Središnje izborno povjerenstvo BiH. Općinsko izborno povjerenstvo u svojoj općini i gradsko izborno povjerenstvo u gradu ima prvostupanjsku nadležnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Apelacijskom odjelu Suda BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH ima drugostupanjsku nadležnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih povjerenstava. Središnje izborno povjerenstvo BiH ima i prvostupanjsku nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornoga procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornoga zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelacijski odjel Suda BiH nadležan je da rješava po žalbama na odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH. Žalbe se podnose

Apelacijskom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijama odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH. Žalba se podnosi putem Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijama žalbe.

118. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH o odbijanju ovjere prijave političkih subjekata** - Na odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH o ovjeri prijave političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine ukupno je izjavljeno 9 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je jednu (1) žalbu uvažilo po kojoj je Središnje izborno povjerenstvo BiH obustavilo postupak. Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 8 žalbi, od kojih je svih 8 odbio.
119. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidacijskih listi** - Na odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidacijskih listi političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2014. godine ukupno je izjavljeno 5 žalbi. Središnje izborno povjerenstvo BiH je jednu žalbu odbacilo kao nedopuštenu, a dvije usvojilo. Sudu BiH su uložene dvije žalbe i Sud BiH je iste odbio.
120. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH o odbijanju upisa u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH** - Središnje izborno povjerenstvo BiH je odlukom odbilo upis 5.096 birača za glasovanje izvan BiH zbog toga što podnositelj prijave za glasovanje izvan BiH uz prijavu nije dostavio potrebnu dokumentaciju kao što su dokaz o identitetu, državljanstvu, prebivalištu i drugih razloga. Drugi razlozi zbog kojih je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo upis podnositelja prijave za glasovanje izvan BiH su ti što u prijavi nisu navedeni svi potrebni podaci koji se odnose na adresu stanovanja izvan BiH i kontakt podatke: ulica, broj, grad, poštanski broj, država, broj telefona i e-mail adresu, te da se na adresi koju su podnositelji prijave označili, nalazi veći broj drugih osoba, također podnositelja za upis u Središnji birački popis, zatim da su prijave napisane rukopisom jedne osobe i da označena adresa stanovanja podnositelja prijave je ustvari adresa pravne osobe. Na odluku o odbijanju upisa podnositelja prijave u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, podnositelji prijave čija je prijava odbijena izjavili su 10 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je po jednoj žalbi donijelo obavijest, jer je ocijenilo da se radi o uopćenom podnesku, a ne o žalbi, a Sud BiH je odlučivao o 9 žalbi i iste odbio.
121. **Žalbe na Odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH u svezi s upisom u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH** - Na Odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH u svezi s upisom u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH uložene su 3 žalbe Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Sud BiH je odlučivao o 3 žalbe i iste odbio.
122. **Postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine** - U postupku imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine u jednoj od faza izbornih aktivnosti politički subjekti podnosili su prigovore i žalbe. Ukupno je uloženo 47 prigovora od strane političkih subjekata na rješenja OIP/GIP povjerenstava o imenovanju članova biračkih odbora. Na odluku OIP/GIP kojom je odlučeno po prigovoru uloženo je 12 žalbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Žalbeni navodi su se odnosili na navodno kršenje odredbi provedbenih akata od strane

OIP/GIP prilikom imenovanja članova biračkih odbora na način da OIP/GIP nije vodila računa o ravnomjernoj zastupljenosti predsjednika biračkih odbora u osnovnoj izbornoj jedinici, ili da je OIP/GIP predložila člana biračkog odbora iz svojih evidencija u suprotnosti s odredbama propisa kojim je regulirano ovo pitanje, zatim da nije poštovan redosljed zastupljenosti političkih subjekata u biračkom odboru utvrđen ždrijebom. Postupajući po žalbama Središnje izborno povjerenstvo BiH je tri (3) žalbe usvojilo i poništilo prvostupanjske odluke OIP/GIP i predmete vratilo na ponovni postupak, a devet (9) žalbi je odbilo kao neutemeljene. Sud BiH je odlučivao o 3 žalbe i iste odbio.

123. **Postupci u svezi s povredom članka 16.14 stavak (3) Izbornoga zakona BiH** - Člankom 16.14 stavak (3) Izbornoga zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektroničkih i tiskanih medija, ili bilo kojega oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova tijela i statutarnih tijela političkih subjekata, u razdoblju od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje.

Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je podneseno 7 prigovora od strane političkih subjekata zbog navodnog kršenja odredbe članka 16.14 stavak (3) Izbornoga zakona BiH. Odlučujući po prigovorima Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo pet (5) odluka od kojih je jednom odbila prigovor kao neutemeljen, jednom odlukom poništila Odluku OIP, jednom obustavila postupak i dvjema odlukama političkoj stranci izrekla novčane kazne u iznosu od 5.000,00 KM i 2.000,00 KM. Postupajući po dva prigovora Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo dvije obavijesti jer je utvrdilo da nema temelja za pokretanje postupka po podnesku, jer ne postoje dokazi koji bi potvrdili navedene činjenice i da se ne vode postupci po prijavi oglašavanja političkih subjekata putem društvene mreže Facebook, jer isto nije regulirano Izbornim zakonom BiH. Na odluke o novčanim kaznama je izjavljene jedna žalba Sudu BiH, koju je Sud BiH odbio.

124. **Postupci u svezi s povredom izbornoga prava u razdoblju izborne kampanje političkih subjekata** - Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za razdoblje izborne kampanje političkih subjekata, u kojem politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za Opće izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornoga zakona BiH predstavlja razdoblje od 30 dana prije dana održavanja izbora. Naputkom o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2014. godine, utvrđeno je da izborna kampanja službeno počinje dana 12. 9. 2014. godine i traje do 11. 10. 2014. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u razdoblju izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornoga zakona BiH, a predstavljanje političkih subjekata putem elektroničkih medija propisano je u Poglavlju 16. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.

U razdoblju izborne kampanje podneseno je 17 prigovora od strane političkih subjekata ili birača po kojima je nadležno postupati Središnje izborno povjerenstvo BiH, 8 žalbi je izjavljeno na prvostupanjske odluke OIP/GIP od čega je svih osam žalbi Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo. Na te Odluke izjavljene su dvije žalbe koje je Sud BiH odbio. Po devet (9) prigovora Središnje izborno povjerenstvo BiH je odlučivalo u prvostupanjskoj nadležnosti od čega je 5 odbilo, a po jednom prigovoru obustavilo postupak. Postupajući po 3 prigovora Središnje izborno povjerenstvo BiH je izreklo novčane kazne političkim subjektima i kandidatima na listi. Na Odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH su izjavljene 4 žalbe od kojih

je Sud BiH 3 odbio, jednu uvažio i preinačio Odluku Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH u dijelu koji se odnosi na uklanjanje imena kandidata s kandidacijske liste.

125. **Postupci u svezi s kršenjem izborne šutnje** - U razdoblju izborne kampanje politički subjekti su podnosili prigovore zbog kršenja izborne šutnje za koje povrede su nadležne odlučivati OIP/GIP i Središnje izorno povjerenstvo BiH. Povrede činjene od strane političkih subjekata u razdoblju izborne šutnje su se odnosile na obilazak biračkih mjesta od strane kandidata na izborima, nazočenje kandidata na biračkom mjestu ili njegovoj okolini, prijevoz birača na biračko mjesto u organizaciji političkih stranaka i kandidata, navodno pojavljivanje u televizijskim i radijskim programima kandidata na predstojećim izborima, izlaganje ili dijeljenje biračima promotivnog materijala.

Zbog kršenja izborne šutnje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izjavljeno je 6 žalbi. Središnje izorno povjerenstvo BiH je donijelo šest (6) odluka kojim je 5 žalbi usvojilo i poništilo odluke OIP/GIP i vratilo ih na ponovno odlučivanje, a jednu žalbu je Središnje izorno povjerenstvo BiH odbilo kao neutemeljenu. Na tu Odluku je uložena žalba Sudu BiH koju je isti odbio kao neutemeljenu.

126. **Povrede biračkog prava na dan izbora** - Sam dan održavanja Općih izbora 2014. godine, karakterizirao je veliki broj prigovora i žalbi. Prigovori uloženi zbog povreda na biračkim mjestima su u nadležnosti OIP/GIP. Podatci kojima raspolaže Središnje izorno povjerenstvo BiH uloženi zbog počinjenih povreda na biračkim mjestima, sačinjeni su na bazi broja prigovora koje su podnositelji istovremeno dostavljali i OIP/GIP i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, te broja prigovora dostavljenih samo Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, a koji su u nadležnosti OIP/GIP, kao i temeljem broja dostavljenih prvostupanjskih odluka OIP/GIP.

Povrede činjene od strane političkih subjekata na dan održavanja izbora na biračkom mjestu i njegovoj okolini odnosile su se na neomogućavanje nazočenje na biračkom mjestu promatračima političkih stranaka tokom prebrojavanja glasačkih listića, nemogućnost promatrača političkih subjekata da izvrše uvid u birački popis, kršenje izbornih pravila od strane promatrača političkih stranaka – otvoreno pozivanje birača da glasuju za neku od političkih stranaka, pomoć druge osobe biraču koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban više puta ili na način suprotan postupku utvrđenom provedbenim aktom Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, naknadno ubacivanje glasačkih listića, potpisivanje u birački popis osoba pored imena osoba koje nisu ni glasovale, odnosno postojanje velike sličnosti između znatnog broja potpisa što navodi na sumnju da je jedna osoba glasovala više puta, itd.

Na dan izbora ukupno je podneseno 187 prigovora OIP/GIP zbog povreda na biračkim mjestima. Na prvostupanjske odluke OIP/GIP, kojim je odlučeno po prigovorima podnesenim zbog povreda na biračkom mjestu, uloženo je 11 žalbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Odlučujući po žalbama, Središnje izorno povjerenstvo BiH je 9 žalbi odbilo kao neutemeljene, a dvije uvažilo i vratilo OIP/GIP na ponovno odlučivanje.

127. **Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića** - Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, broj: 05-1-07-1-1257-1/14 od 27. 10. 2014. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 125 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića.

Središnje izborno povjerenstvo BiH, odlučujući po zahtjevima, donijelo je 20 odluka o ponovnom brojanju glasačkih listića, 96 odluka kojim je zahtjeve za ponovno brojanje glasačkih listića odbilo kao neutemeljene, podnesene od neovlaštene osobe, nepotpune ili nepravodobne. Jedna (1) odluka je donesena po službenoj dužnosti Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH gdje se naređuje ponovno brojanje. Ukupno je podneseno 9 nepravodobnih zahtjeva.

Na Odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH uloženo je 29 žalbi koje je Sud BiH odbio.

Prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, broj: 05-1-07-1-1257-1/14 od 27. 10. 2014. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 18 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića koje je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo kao preuranjene.

Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine i na Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno su podnesene 4 žalbe. Središnje izborno povjerenstvo BiH je jednu žalbu uvažilo i naredilo ponovno brojanje, a tri žalbe je Sud BiH odbio.

128. **Postupci za poništenje izbora** - Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno su podnesena 2 zahtjeva za poništenje izbora koji su odbačeni kao nedopušteni. Na te Odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH uložene su 2 žalbe koje je Sud BiH odbio kao neutemeljene.

129. **Postupci potvrđivanja i objavljivanja rezultata Općih izbora 2014. godine** - Sukladno odredbi članka 5.32 Izbornoga zakona BiH nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravomoćnosti odluka, Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrđuje rezultate izbora za tijela na svakoj pojedinoj razini vlasti, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 10. 11. 2014. godine donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini, (broj: 05-1-07-1-1312/12)²⁸, a, Ispravka odluke o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine (broj: 05-1-07-1-1312-3/12)²⁹. je donesena 10. 12. 2014. godine

U svim navedenim fazama izbornoga procesa ukupno je izjavljeno **67** žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, dok je jednu djelomično preinačio, u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanja kandidata s kandidacijske liste. Sud BiH je potvrdio 99% odluka Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH.

130. **Apelacije podnesene Ustavnom sudu BiH** - Na konačne i pravomoćne odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH kojim je odlučivano u izbornom razdoblju za

²⁸ Službeni glasnik BiH, broj 88/14

²⁹ Službeni glasnik BiH, broj 97/14

provođenje Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2014. godine do sada su podnesene tri apelacije Ustavnom sudu BiH koja je u postupku odlučivanja.

4. Financijske i logističko-operativne aktivnosti

131. Okvirni tekući troškovi Općih izbora 2014. godine iznose **7.613.600 KM** od čega je 7.585.000 KM iz proračuna i 28.600 KM iz donacije Vijeća Europe.
132. Za potrebu organiziranja Općih izbora 2014. godine, a temeljem Odluka Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, izvršene su nabave opreme roba i usluga za koje je provedeno ukupno 24 postupka od čega 16 otvorenih i 8 konkurentskih postupaka.
133. Nadalje, za potrebe organiziranja Općih izbora 2014. godine angažirano je i dodatno osoblje na određeno vrijeme: Referenti za obradu podataka - (10) izvršitelja; suradnik za pravne poslove i upravna rješavanja - (2); suradnik za rad s političkim subjektima - (1); suradnik na poslovima koordinacije i obrade podataka (1); referent za rad s političkim strankama (2); referent na infoliniji (2); referent na prijamu i obradi mailova i faksova (1); zaposlenik na prijamu, skladištenju i distribuciji izbornoga materijala (12); referent za administrativne i tehničke poslove (1).
134. Skladište Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, koje predstavlja posebnu organizacijsku cjelinu, nalazi se na posebnoj lokaciji, odvojeno od sjedišta Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, na adresi Kasindolskog bataljuna 38, Istočno Sarajevo. U 2014. godini u skladištu Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, su obavljane dodatne aktivnosti u svezi s pripremom i organiziranjem Općih izbora 2014. godine, prijam i kontrola obrazaca za biračka mjesta; prijam i kontrola glasačkih listića koji su distribuirani iz tiskare u skladište; distribucija materijala za izborna povjerenstva koja je obavljena u četiri ciklusa-dva dostavna i dva povratna ciklusa i uskladištenje kompletnog materijala u skladištu Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH iz kojeg je distribuiran izborni materijal u Glavni centar za brojanje gdje se vršilo brojanje neprebrojanih glasačkih listića.

5. Informatičko-tehnička podrška

135. Najvažnije aktivnosti u smislu informatičko-tehničke podrške pripremi i provođenju Općih izbora 2014. godine, osim već spomenute aktivnosti oko pripreme presjeka Središnjeg biračkog popisa, predstavlja tehnička priprema JIIS-a u svim segmentima.
136. U razdoblju od 2. 10. 2014. do 6. 10. 2014. godine Središnje izborna povjerenstvo BiH je organiziralo i provelo probne (testne) izbore čiji cilj je bio testiranje aplikacije JIIS BiH „unos izbornih rezultata“. Svrha testiranja aplikacije je bila provjera uvezanosti postojećih informatičkih komunikacijskih veza općinskih/gradskih izbornih povjerenstava i Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, te funkcionalnosti aplikacije „Unos izbornih rezultata“. Tijekom testiranja OIP/GIP izvršila su unos podataka putem aplikacije, prilikom čega su evidentirani postojeći problemi koje je bilo neophodno otkloniti do održavanja Općih izbora 2014. godine.

137. Na linku <http://web/pretraga> se mogla izvršiti provjera podataka Središnjeg biračkog popisa za birače koji provjeravaju svoj status preko internetske stranice Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH.
138. Na dan izbora 12. 10. 2014. pa sve do objave utvrđenih rezultata 10. 11. 2014. godine konstantno su kontrolirani podatci koji su uneseni u sustav, otklanjale se eventualne nepravilnosti, davala izvješća o svim relevantnim podacima i sugerirala moguća rješenja. Podrška u obavljanju ovih zadaća su bili tri izvanjska suradnika, uposlenika Agencije za statistiku BiH.
139. Na internet portalu se izvršila objava svih rezultata provedenih Općih izbora u BiH. U tu svrhu za svaki prikaz pripremljen je web modul prikaza rezultata u realnom vremenu, a zatim i html statički prikazi istih rezultata u svrhu arhiviranja prikaza.

5.1. Grafička priprema dokumentacije

140. Središnje izborna povjerenstvo BiH je u 2014. godini provodilo i aktivnosti grafičke izrade i pripreme dokumenata, brošura, priručnika, plakata, postera, loga Općih izbora 2014. godine, glasačkih listića, reklama, obrazaca, certifikata, akreditacija i drugih akata koji su se uglavnom odnosili na poslove na organizaciji i pripremi materijala za Opće izbore 2014. godine.

6. Financiranje izborne kampanje

141. Sukladno odredbama članka 15.1 stavak (1) Izbornoga zakona BiH i članka 12. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka sve političke stranke i neovisni kandidati koji su sudjelovali na Općim izborima 2014. godine, imali su obvezu da u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Službenom glasniku BiH, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesu financijsko izvješće za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora (postizborno financijsko izvješće)³⁰, odnosno do 10. 12. 2014. godine.
142. Do 23. 12. 2014. godine postizborno financijsko izvješće je podnijela 51 politička stranka (ili 78,46% od ukupnog broja stranaka koje su sudjelovale na izborima), od čega je 37 političkih stranaka izvješće podnijelo u zakonom propisano roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u službenom glasniku BiH), dok financijsko izvješće nije bilo podnijelo 14 političkih stranaka. Središnje izborna povjerenstvo BiH je putem saopćenja za javnost, političkim subjektima ukazalo na zakonsku obvezu podnošenja postizbornog financijskog izvješća, a političkim subjektima koji u

³⁰ Postizborno financijsko izvješće sadrži sljedeće podatke: a) raspoloživu gotovinu političkog subjekta; b) sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim priložima iz inozemstva, priložima fizičkih i pravnih osoba, priložima u obliku robe i usluga, prihodima na vlastitu imovinu i poduzetničke aktivnosti, sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda; c) identitet osoba ili izvora uplate i doprinosa u naturi, kao i identitet osobe koja je primila takvu uplatu koja premašuje iznos od stotinu (100) konvertibilnih maraka, zajedno s nadnevkom i iznosom takve uplate; d) ukupan iznos svih dospjelih dugovanja i ukupan iznos isplata po sljedećim osnovama: troškovi tiskanja plakata i plakatiranja, troškovi tiskanja predizbornih oglasa, proglašavanja, saopćenja i sl. u javnim glasilima, troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova i troškovi tiskanja, reprodukcije i slanja predizbornog materijala koji se šalje biračima; e) iznos i vrstu neizmirenenih dugova i obveza koje duguje podnositelj izvješća ili koje treće osobe duguju podnositelju izvješća, a u slučaju da su takvi dugovi i obveze izmireni za manji iznos od njihovog prijavljenog iznosa ili vrijednosti, i izjavu koja se odnosi na okolnosti i uvjete pod kojima su takvi dugovi ili obveze otpisani.

zakonom propisanom roku nisu podnijeli izvješće, upućeno je i upozorenje za dostavljanje istih. Nakon isteka zakonskog roka i upozorenja, financijsko izvješće je podnijelo 20 političkih stranaka. Zaključno sa 19. 1. 2015. godine ukupno 8 političkih stranaka nije dostavilo postizborno financijsko izvješće.

143. Od ukupno 24 neovisna kandidata koji su sudjelovali na izborima, do 23. 12. 2014. godine, postizborno financijsko izvješće podnijelo je njih 11 (45,83%) od čega su samo 2 neovisna kandidata izvješće podnijela u zakonom propisanom roku (30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u službenom glasniku BiH) dok njih 13 nije bilo podnijelo izvješće. Nakon zakonom propisanog roka te upozorenja Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, postizborno financijsko izvješće je podnijelo 15 neovisnih kandidata (9 nakon roka i 6 nakon isteka roka i upozorenja Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH) dok 7 neovisnih kandidata nije dostavilo postizborno financijsko izvješće.

6.1. Troškovi izborne kampanje

6.1.1. Limit na troškove kampanje

144. Za financiranje izborne kampanje sukladno članku 15.10. Izbornoga zakona BiH politički subjekti u okviru zakonom propisanog limita mogli su potrošiti 59.514.223,43 KM, od čega političke stranke 54.370.031,43 KM i neovisni kandidati 5.144.192 KM.
145. Političke stranke koje su do 23. 12. 2014. godine Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijele postizborno financijsko izvješće iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 8.632.256,35 KM.
146. Uvidom u podatke o ostvarenim troškovima izborne kampanje, koje su iskazali politički subjekti u postizbornim financijskim izvješćima, utvrđeno je da je jedna politička stranka, **Stranka za Evropsko Sarajevo**, prekoračila limit propisan u članku 15.10 Izbornoga zakona BiH za iznos od 30.312,60 KM.

6.1.2. Struktura troškova izborne kampanje

147. Strukturu troškova izborne kampanje političkih stranaka, koje su podnijele postizborno financijsko izvješće, čine.

Troškovi tiskanja plakata	1.162.734,38	13,47%
Troškovi plakatiranja	1.008.647,78	11,68%
Troškovi tiskanja predizbornih oglasa, proglaša, priopćenja i sl.u javnim glasilima	3.036.364,45	35,17%
Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	897.621,98	10,40%
Troškovi tiskanja, umnožavanja i slanja predizbornog materijala biračima	758.362,94	8,79%
Ostali troškovi propagande	1.768.524,82	20,49%
UKUPNO	8.632.256,35	100,00%

Troškove izborne kampanje, u svojim financijskim izvješćima, (do 23. 12. 2014. godine) prijavila su samo dva neovisna kandidata i to: jedan kandidat u iznosu od 2.346,50 KM i drugi kandidat u iznosu od 1.075,50 KM.

6.1.3. Izvori financiranja političkih stranaka

148. U razdoblju od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora 2014. godine političke stranke su u financijskim izvješćima iskazale ukupne prihode u iznosu od 15.423.617,59 KM, čiju strukturu čine:

Članarina	967.180,26	6,27%
Prilozi fizičkih osoba	2.938.240,11	19,05%
Prilozi pravnih osoba	825.454,16	5,35%
Prihodi od imovine stranke	364.261,32	2,36%
Prihodi od poklona	128.936,15	0,84%
Prihodi iz proračuna	10.029.012,87	65,02%
Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija	1.030,00	0,01%
Ostali prihodi	169.502,72	1,10%
UKUPNO	15.423.617,59	100,00%

Istovremeno, političke stranke su na dan izvještajnog razdoblja (10. 11. 2014. godine) iskazale obveze u iznosu od 7.613.821,09 KM. Temeljem podataka iz financijskih izvješća političkih stranaka, u ovom izvještajnom razdoblju stranke su se financirale iz vlastitih izvora (prihoda političkih stranaka) u postotku od 65,28 %, dok su za financiranje koristile tuđe izvore (obveze političkih stranaka – zajmovi, leasing, dobavljači, obveze prema zaposlenim i sl.) u postotku od 34,72 %.

7. Zaključna razmatranja i preporuke

7.1. Zaključna razmatranja

149. U 2014. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH se fokusiralo primarno na pripremu i provođenje Općih izbora, kao i pravodobno donošenje normativnih i provedbenih akata čijim unaprjeđenjima se nastojao pojednostaviti izborni proces, povećati povjerenje i transparentnost cjelokupnog izbornog procesa.
150. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 15. 5. 2014. godine objavilo da će Opći izbori u BiH biti održani 12. 10. 2014. godine i usvojilo kalendar izbornih aktivnosti.
151. Ukupan broj birača na Izvatzku iz Središnjeg biračkog popisa na dan Općih izbora 2014. godine je bio 3.282.581 od čega u Federaciji BiH 2.039.316 birača, a u Republici Srpskoj 1.243.265 birača.
152. U Brčko Distriktu BiH je u suradnji s lokalnim tijelima vlasti provedena snažna informativna kampanja kako bi se birači motivirali da izaberu entitetsko državljanstvo čime bi im bilo omogućeno da sudjeluju na Općim izborima 2014. godine. Na dan izbora 12. 10. 2014. godine u Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za Brčko Distrikt BiH bilo upisano ukupno 85.367 birača, od čega je biračku opciju FBiH imalo 25.490 birača, a 20.999 birača je imalo opciju RS, dok za 38.878 građana Brčko Distrikta BiH (ili 45,54%) nije bila određena biračka opcija, i isti nisu mogu ostvariti svoje biračko pravo na prošlim izborima.
153. Na Općim izborima 2014. godine sudjelovalo je: 65 političkih stranaka, 24 koalicije i 24 neovisna kandidata. Ukupno su ovjerene 732 kandidacijske liste s 7.748 kandidata od čega 3.276 žena (ili 42,28%) i 4.472 muškarca (ili 57,72%).
154. Birači na Općim izborima 2014. godine su glasovali na 5.400 biračkih mjesta: 5.254 redovitih, 132 za glasovanje u odsustvu, 5 za glasovanje osobno, 5 u diplomatsko-konzularnih predstavništva BiH u inozemstvu i 4 biračka mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem.
155. Na Općim izborima 2014. godine glasovalo je ukupno 1.788.083 birača ili 54,47% što je za 2% niža izlaznost nego na Općim izborima 2010. godine.
156. Izborni proces je promatrao rekordan broj promatrača: 5.766 akreditiranih od strane Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH i 64.160 promatrača akreditiranih od strane općinskih/gradskih izbornih povjerenstava.
157. U oblasti sigurnosti izbornoga procesa Središnje izborno povjerenstvo BiH je pravodobno obavijestilo sva relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisalo Opće izbore 2014. godine nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH formiralo Odbor za sigurnost Općih izbora i Operativni stožer na čelu s Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela koji je koordinirao aktivnosti na terenu, a u čijem radu su pored predstavnika Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, sudjelovali i predstavnici svih sigurnosnih agencija u BiH. Opća je ocjena da je su

Opći izbori 2014. godine protekli u dobroj atmosferi bez većih incidenata i cjelokupan posao je obavljen sukladno najvišim sigurnosnim standardima.

158. Tijekom priprema za Opće izbore 2014. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH susretalo se i s problemima, kao što su: neažurnost podataka o osobama koje imaju status raseljenih čime je otežana identifikacija ovih osoba u Središnjem biračkom popisu kako bi one mogle ostvariti svoja prava utvrđena člankom 20.8 Izbornoga zakona BiH, zatim nemogućnost registracije određenog broja birača koji su trebali glasati izvan zemlje zbog nedostatka dokumentacije i prijavama o zloupotrebama osobnih isprava za glasovanje putem pošte.
159. U razdoblju izbornih aktivnosti, sudionici izbornoga procesa podnosili su prigovore i žalbe koji se odnose na: odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH kojima je prijava političkog subjekta za sudjelovanje na Općim izborima 2010. godine bila odbijena ili odbačena; ovjeru kandidata na kandidacijskim listama; odbijanje upisa u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH; odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH u svezi s upisom u Središnji birački popis za glasovanje za Brčko Distrikt BiH; postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2014. godine; povredu članka 16.14 stavak (3) Izbornoga zakona BiH kojim je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektroničkih i tiskanih medija; kršenje izborne šutnje, povrede biračkog prava na biračkim mjestima, ponovno brojanje glasačkih listića, poništenje izbora.
160. U svim fazama izbornog procesa izjavljeno je 67 žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 66 žalbi odbio ili odbacio, dok je jednu djelomično preinačio, u dijelu koji se odnosi na kaznu uklanjanje kandidata s kandidacijske liste čime je 99% odluka Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH potvrđeno. Na konačne i pravomoćne odluke Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH kojim je odlučivano u izbornom razdoblju za provođenje Općih izbora u BiH do 20. siječnja 2015. godine podnesene su tri apelacije Ustavnom sudu BiH.
161. U 2014. godini, Središnje izborno povjerenstvo BiH u okviru aktivnosti izgradnje informacijske infrastrukture, nastavilo daljnju implementaciju JIIS-a, a za Opće izbore 2014. godine po prvi puta izvršeno je javno - elektroničko ždrijebanje za redosljed političkih subjekata na glasačkom listiću. Također, svim OIP/GIP je osiguran pristup programu za evidentiranje prigovora i žalbi zahvaljujući čemu je Središnje izborno povjerenstvo BiH imalo uvid u broj i status podnesenih prigovora i žalbi na lokalnoj razini.
162. Središnje izborno povjerenstvo BiH je provelo i posredne izbore za delegate u Dom naroda PS BiH iz Republike Srpske i Federacije BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i Vijeće naroda RS, dok u narednom razdoblju trebaju se provesti i posredni izbori za predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH.
163. Okvirni tekući troškovi Općih izbora 2014. godine iznose 7.613.600 KM od čega je 7.585.000 KM iz proračuna i 28.600 KM iz donacije Vijeća Europe koja je iskorištena za izradu i tiskanje Priručnika za rad biračkih odbora i održavanje edukativnih seminara za predstavnike političkih stranaka, potencijalnih predsjednika biračkih odbora pod nazivom „Povrede izbornog procesa - prekršajna i kaznena odgovornost i praksa“, te članova izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica.

164. Političke stranke koje su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH do 23. 12. 2014. godine podnijele postizborno financijsko izvješće iskazali su troškove izborne kampanje u iznosu od 8.632.256,35 KM.
165. Kao i u prethodnom razdoblju Središnje izbornog povjerenstva BiH želi preporučiti da je u narednom razdoblju neophodno posvetiti pažnju daljnjem unaprjeđenju izbornoga zakonodavstva uz aktivan angažman njenih članova koji bi svojim znanjem i iskustvom mogli doprinijeti donošenju kvalitetnih zakonskih rješenja.

7.2. Preporuke

166. Središnje izbornog povjerenstva BiH predlaže da Parlamentarna skupština BiH prihvati sljedeće preporuke:

A) Dopuna Izbornoga zakona BiH po žurnoj proceduri.

Središnje izbornog povjerenstvo BiH je u zakonskom roku provelo Opće izbore 2014. godine i potvrdilo izborne rezultate 10. 11. 2014. godine, nakon čega je pristupilo provedbi posrednih izbora.

Odredbom članka 10.10 Izbornoga zakona BiH propisano je da županijska zakonodavna tijela biraju 58 delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, 17 iz reda bošnjačkog, 17 iz reda srpskog, 17 iz reda hrvatskog naroda i sedam iz reda ostalih.

Sukladno naprijed navedenoj zakonskoj odredbi i članku 10.12 i 10.16 Izbornoga zakona BiH, raspoređeni su mandati u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, ali su ostala upražnjena četiri mjesta delegata iz reda srpskog naroda s obzirom da na kandidacijskim listama u svim županijama nema izabranih kandidata iz reda srpskog naroda, no činjenica je da je i s postojećim brojem delegata moguće rad kluba srpskog naroda.

Imajući u vidu naprijed navedeno i činjenicu da Izbornim zakonom BiH nije reguliran način postupanja u konkretnoj situaciji, Središnje izbornog povjerenstvo BiH je mišljenja da trebaju biti izabrani svi delegati u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH kako bi se ispoštovala odredbe Ustava Federacije BiH.

Iz navedenog razloga moguće rješenje je da Parlamentarna skupština BiH pristupi žurnom postupku usvajanja Zakona o dopuni Izbornoga zakona BiH, te izuzetno za ove izbore, regulira dodjelu mandata neizabranim kandidatima s kandidacijskih listi za županijske skupštine s najvišim količnicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Taj princip žurnosti retroaktivnog reguliranja i popune primijenjen je za Narodnu skupštinu RS nakon izbora 2006. godine (članak 20.12b Izbornoga zakona BiH).

- Jedno od mogućih rješenja bi bilo da se popuna nedostajućih delegata iz određenog konstitutivnog naroda ili iz reda ostalih vrši s kandidacijskih listi za županijske skupštine onih političkih subjekata koji su dobili mandate u skupštini te županije, a mandat bi se dodijelio kandidatima koji su dobili najveći

broj glasova i pripadnici su onog konstitutivnog naroda, odnosno ostalih koji nedostaju u klubovima delegata Doma naroda Parlamenta Federacije BiH.

- Druga moguća opcija bi bila rješenje slično načinu popune Vijeća naroda Republike Srpske u slučaju nedostajanja potrebnog broja poslanika u klubu nekog naroda iz reda ostalih što se redovito dešava (član 11.11 Izbornog zakona BiH Odbornici/Vijećnici-elektori).
- Također, moguće je i neko drugo rješenje po odluci zakonodavca vodeći računa da isto ne smije biti suprotno odredbama Ustava Federacije BiH koje reguliraju tu materiju.

Žurna dopuna Izbornoga zakona BiH je potrebna ne samo zbog naprijed navedenog, nego i zbog moguće situacije da prestane mandat nekome od delegata sukladno članku 1.10 Izbornoga zakona BiH i nemogućnosti popune delegata iz reda istog konstitutivnog naroda ili iz reda ostalih, čime bi se dovelo u pitanje funkcioniranje kluba delegata tog konstitutivnog naroda ili ostalih.

B) Pristupiti formiranju Interresorne (ekspertne) radne skupine za izmjene i dopune izbornoga zakonodavstva BiH.

Broj: 04-2-07-10-77-1 /15

Predsjednik

Sarajevo, 22. 1. 2015. godine

Stjepan Mikić